

Pohjola Pankki Oyj:n
osavuositikatsaus 1.1.-30.9.2012

Pohjola-konsernin tammi–syyskuu¹⁾

- Konsernin tulos ennen veroja oli 282 miljoonaa euroa (245) ja tulos ennen veroja käyvin arvo 606 miljoonaa euroa (65). Oman pääoman tuotto käyvin arvo oli 25,0 prosenttia (2,5). Core Tier 1 -vakavaraisuus nousi 10,7 prosenttiin.
- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja parani 163 miljoonaan euroon (135). Tulokseen sisältyi saamisten arvonalentumisia 34 miljoonaa euroa (36). Luottokanta kasvoi vuodenvaihteesta 7 prosenttia. Yritysluottokannan keskimarginaali oli 1,48 prosenttia (1,34).
- Vahinkovakuutuksen maksutuotot kasvoivat 9 prosenttia. Yhdistetty kulusuhde oli 97,1 prosenttia (91,5). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, joka ei sisällä laskuperustemuutoksia eikä yrityskaupassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistoja, oli 89,0 prosenttia (89,4). Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvo olivat 8,6 prosenttia (-1,8).
- Varainhoidon tulos ennen veroja oli 17 miljoonaa euroa (19). Hallinnoitavat asiakasvarat olivat kauden lopussa 32 miljardia euroa (31,3).
- Pohjola aloitti uudelleenjärjestelyohjelman, jolla haetaan noin 50 miljoonan euron vuosittaisia kustannussäästöjä vuoden 2015 loppuun mennessä.
- Strategian vahvistamisen yhteydessä Pohjola tarkisti taloudellisia tavoitteitaan. Taloudelliset tavoitteet tarkemmin kohdassa 'Katsauskauden jälkeiset tapahtumat'.
- Loppuvuoden näkymät: Konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan vuonna 2012 olevan selvästi suurempi kuin vuonna 2011. Vahinkovakuutuksen operatiivisen yhdistetyn kulusuhteen arvioidaan olevan vaihteluvälissä 89–92 prosenttia (aiemmin 89–94). Näkymät kokonaisuudessaan kohdassa 'Loppuvuoden näkymät'.

Heinä–syyskuu

- Konsernin tulos ennen veroja oli 79 miljoonaa euroa (47). Tulosta heikensi 52 miljoonalla eurolla eläkevastuiden diskonttokoron alentaminen ja tulosta paransi tavanomaista suuremmat realisoituneet sijoitustuotot. Tulos ennen veroja käyvin arvo oli 173 miljoonaa euroa (-101). Oman pääoman tuotto käyvin arvo oli 20,4 prosenttia (-13,6).
- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 42 miljoonaa euroa (43). Tulokseen sisältyi saamisten arvonalentumisia 15 miljoonaa euroa (1). Kauden aikana luottokanta kasvoi 1 prosentin ja yritysluottokannan keskimarginaali nousi 5 korkopisteellä.
- Vahinkovakuutuksen maksutuotot kasvoivat 11 prosenttia. Yhdistetty kulusuhde oli 101,8 prosenttia (87,2). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 82,3 prosenttia (85,2). Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvo olivat 3,0 prosenttia (-2,8).
- Varainhoidon tulos ennen veroja oli 5 miljoonaa euroa (6).

Tulos ennen veroja, milj. e	1–9/2012	1–9/2011	Muutos %	7–9/2012	7–9/2011	Muutos %	2011
Pankkitoiminta	163	135	20	42	43	-2	198
Vahinkovakuutus	82	71	16	27	3	925	8
Varainhoito	17	19	-14	5	6	-13	27
Konsernitoiminnot	20	20	4	4	-4		24
Yhteensä	282	245	15	79	47	67	258
Käyvän arvon rahaston muutos	324	-180		94	-148		-180
Tulos ennen veroja käyvin arvo	606	65	831	173	-101		78
Tulos/osake, e	0,68	0,57		0,19	0,11		0,67
Oma pääoma/osake, e	8,26	7,12					7,22
Henkilöstö keskimäärin	3 424	3 135		3 439	3 247		3 189

Taloudelliset tavoitteet	1–9/2012	1–9/2011	7–9/2012	7–9/2011	2011	Tavoite
Oman pääoman tuotto käyvin arvo, %	25,0	2,5	20,4	-13,6	3,1	13,0
Tier 1 -vakavaraisuus, %	12,5	11,0			10,6	>9,5
Core Tier 1, %	10,7	10,2			10,3	
Pankkitoiminnan operatiivinen kulu-tuottosuhte, %	35	37	38	41	35	<40
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	89,0	89,4	82,3	85,2	89,8	92,0
Operatiivinen liikekulusuhde, %	21,8	20,6	19,4	18,9	21,8	<20
Vastuunkantokyky (solvenssisuhde), %	85	81			77	70
Varainhoidon operatiivinen kulu-tuottosuhte, %	54	49	54	49	49	<50
Vähintään kahdelta luottoluokittajalta AA -luokitus	2	3			2	≥ 2
Osinkosuhte väh.50 % edellyttäen, että Tier 1 > 9,5 %					60	>50

1) Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2011 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2011 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen:

Konsernin operatiivinen liiketoiminta kehittyi kolmannella vuosineljänneksellä hyvin. Jatkoimme asemiemme vahvistamista asiakkaiden keskuudessa.

Vahinkovakuutustoiminnassa etuasiakastalouksien kasvu on tammi-syyskuun aikana ollut ennätysellistä.

Konsernin tulos ennen veroja oli sekä kolmannella vuosineljänneksellä että tammi-syyskuussa vertailuvuotta suurempi.

Pankkitoiminnassa luottokanta kasvoi edelleen vaikkakaan ei yhtä nopeasti kuin kahdella aiemmalla vuosineljänneksellä. Yritysluottojen kannan keskimarginaali nousi syyskuun lopulla 1,48 prosenttiin.

Vakuutusmaksutuottojen kasvu jatkui vahvana ja vahinkovakuutustoiminnan operatiivinen kannattavuus oli hyvä. Suotuisan markkinakehityksen myötä varainhoidon hallinnoimat asiakasvarat kääntyivät kolmannen vuosineljänneksen aikana kasvuun.

Vaikka konsernin kehitys on tänä vuonna ollut suunnitelmiamme mukaista, on meillä sekä syytä että mahdollisuuksia edelleen tehostaa toimintaamme. Alhainen korkotaso rajoittaa tuottojen kasvua ja finanssialan sääntelyn kiristyminen ja uudet pankkitoimintaa koskevat verot lisäävät kustannuksiamme jo ensi vuoden aikana.

Varmistaaksemme kilpailu- ja palvelukykyämme matalan taluskasvun, alhaisen korkotason ja lisääntyvien kustannusten olosuhteissa Pohjola aloitti kolmannella vuosineljänneksellä yt-neuvottelut ja uudelleenjärjestelyohjelman, joilla haetaan noin 50 miljoonan euron vuosittaisia kustannussäästöjä vuoden 2015 loppuun mennessä.

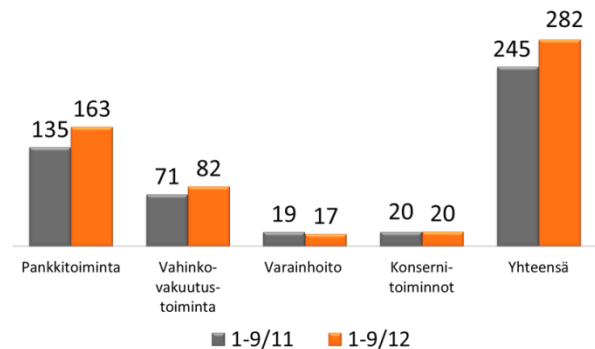
Lokakuun lopussa Pohjolan hallitus hyväksyi tarkennukset Pohjolan strategiaan. Tarkistetussa strategiassa korostuvat asiakaskokemuksen parantaminen, kasvun kohdentaminen entistä tarkemmin pääoman tuoton parantamiseksi, OP-Pohjola-ryhmän kilpailuetujen ja vahvuuksien entistä tehokkaampi hyödyntäminen, konsernin tehokkuuden parantaminen ja vakavaraisuuden nostaminen. Hallitus myös vahvisti konsernin uudet taloudelliset tavoitteet, joissa nostetaan kannattavuuden, tehokkuuden ja vakavaraisuuden tavoitetasoa. Taloudelliset tavoitteet esitellään osavuositarkastuksen sivulla 18.

Pohjola järjestää pääomamarkkinapäivän 21.11.2012, jossa kerrotaan konsernin strategiasta ja tavoitteista enemmän.

Pohjola-konsernin tulos ennen veroja kvartaaleittain, milj. e

Pohjola-konsernin tulos ennen veroja liiketoiminnoittain 1-9/2012 vs. 1-9/2011, milj. e

Pohjola-konsernin osavuositiedote 1.1.–30.9.2012

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö.....	5
Konsernin tulos	6
Konsernin riskiasema.....	8
Konsernin vakavaraisuus	9
Luottokelpoisuusluokitukset	10
Pohjolan uudelleenjärjestelyohjelma	10
Liiketoimintasegmenttien tulos ja riskiasema	11
Pankkitoiminta	11
Vahinkovakuutustoiminta.....	13
Varainhoito	15
Konsernitoiminnot.....	16
Henkilöstö ja palkitseminen.....	17
Osakkeet ja osakkeenomistajat	17
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.....	18
Viranomaisarvio totesi OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuden vahvaksi	18
Pohjola lunastaa takaisin Upper Tier 2 -lainoja.....	18
Pohjola tarkisti strategiaansa.....	18
Uudet taloudelliset tavoitteet.....	18
Loppuvuoden 2012 näkymät.....	19
Konsernin tuloslaskelma	20
Konsernin laaja tuloslaskelma.....	20
Konsernin tase	21
Konsernin oman pääoman muutoslaskelma	22
Konsernin rahavirtalaskelma	23
Segmenttikohtaiset tiedot.....	24
Laatimisperiaatteet.....	27
Liitetiedot.....	27
Konsernin tunnuslukujen laskentakaavat	28

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kehitys jatkui vaimeissa ja epävarmoissa merkeissä vuoden kolmannella neljänneksellä. Luottamusindikaattoreissa nähtiin kuitenkin kohenemisen merkkejä. Maailmantalouden tila ei ole silti merkittävästi paranemassa lähiaikoina ja muun muassa euroalueen velkakriisi pitää epävarmuutta yllä.

Yhdysvalloissa talous jatkoi kohtuullisessa, mutta keskimääräistä hitaammassa kasvussa. Keskuspankki ilmoitti pitävänsä ohjaukskoron nykytasolla jopa vuoteen 2015 asti. Fed käynnisti myös kolmannen valtionlainaosto-ohjelman.

Euroalueen talouskehitys oli heikkoa, vaikka pahimmat pelot velkakriisin kärjistymisestä poistuivat EKP:n uusien toimien myötä. EKP laski heinäkuussa ohjaukskoron 0,75 prosenttiin ja lyhyet markkinakorot laskivat edelleen. Rahapolitiikka säilyi elvyttävänä ja markkinakorot pysyivät poikkeuksellisen alhaalla.

Keskuspankki ilmoitti elokuussa valmiutensa aloittaa rajoittamattoman, mutta ehdollisen valtionlainojen osto-ohjelman tarvittaessa. EKP:n laatima ohjelma rauhoitti valtionlainamarkkinoita, joilla kriisimaiden korot olivat nousseet jyrkästi heinäkuussa.

Suomen talous kehittyi vaisusti. Alustavien tietojen mukaan talous kasvoi hieman. Vienti ja teollisuus kääntyivät pienoiseen kasvuun kesällä alkuvuoden supistumisen jälkeen. Vähittäiskaupan aktiviteetti säilyi vakaana. Rakentaminen supistui edelleen. Työttömyyden lasku pysähtyi.

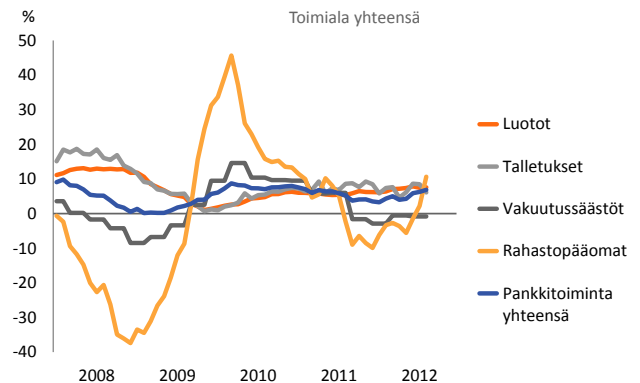
Suomen talous kasvaa lähiaikoina edelleen hitaasti ja euroalueen riskit varjostavat näkymiä. Inflaatio hidastuu vain vähän.

Pankkisektorin luottokanta kasvoi Suomessa tasaisesti noin 7 prosentin vuosivauhtia vuoden kolmannella neljänneksellä. Kotitalouksille myönnettyjen luottojen kannan kasvu pysyi vakaana laskevien markkinakorkojen tukemana. Yritysluottokannan kasvu jatkui edelleen hieman sitä nopeampana epävarmoista investointinäkymistä huolimatta.

Rahasto- ja vakuutus säästöt nousivat rahoitusmarkkinoiden vahvan kehityksen myötä. Osakekurssit nousivat Suomessa keskimäärin noin 8 prosenttia kolmannella vuosineljänneksellä. Henkivakuutuksen uusmyynnin lasku jatkui. Talletuskannan kasvu tasaantui korkojen laskun ja riskisentimentin kohentumisen vaikutuksesta, mutta vuoden takaiseen verrattuna nousua kertyi yhä 6 prosenttia.

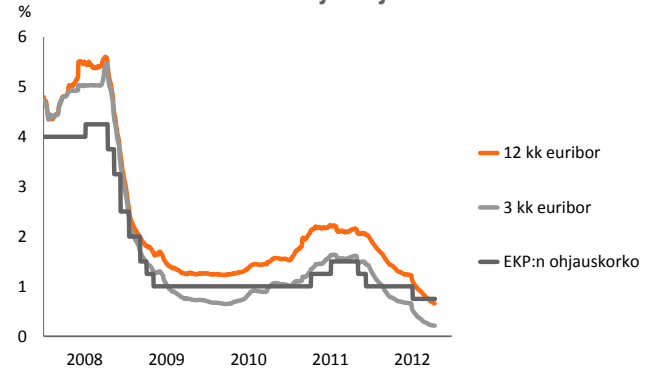
Vahinkovakuutussektorin yhteenlaskettu maksutulo kasvoi edelleen tasaista noin 6 prosentin vuosivauhtia. Maksettujen korvausten vuosikasvu tasaantui 6 prosenttiin. Totuttua alhaisempia korvausmenoja selittävät erityisesti katsauskauden suotuisat sääolosuhteet. Sijoitustoimintaan liittyvä epävarmuus säilyi merkittävänä.

Pankkiliiketoiminnan 12 kk muutos

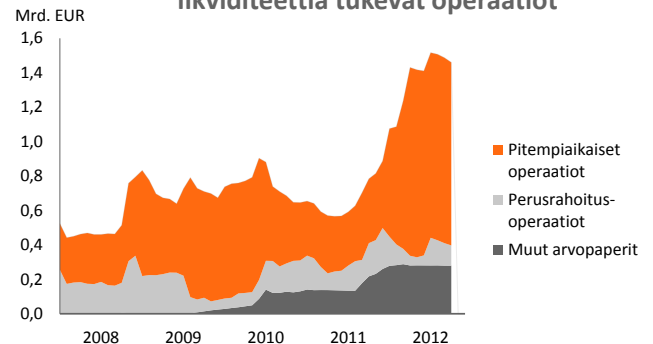
Lähteet: Suomen Pankki, FK, Suomen Sijoitusrahastoyhdistys ry

Euriborit ja ohjauuskorko

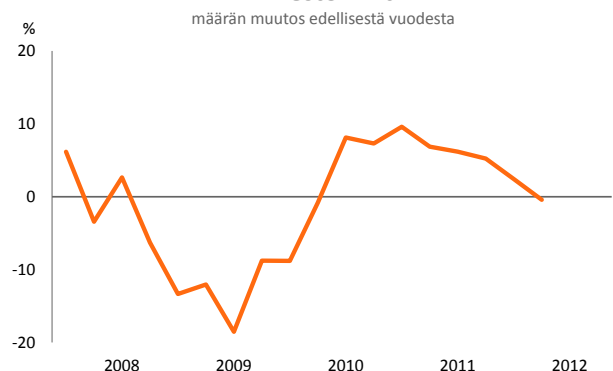
Lähde: Suomen Pankki

EKP:n rahapoliittiset likvideettiä tukevat operatiot

Lähde: Reuters EcoWin

Investoinnit

Lähde: Tilastokeskus

Konsernin tulos

Konsernin tulosanalyysi

Milj. e	2012 1–9	2011 1–9	Muutos %	2012 7–9	2011 7–9	Muutos %	Rullaava 12 kk	2011
Korkokate								
Yrityspankki ja Baltia	148	130	14	50	43	16	198	180
Markets	24	46	-48	5	16	-68	35	58
Muut toiminnot	29	28	3	8	6	28	39	38
Yhteensä	201	205	-2	63	65	-3	272	276
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	116	119	-3	34	39	-13	157	161
Kaupankäynnin nettotuotot	60	-5		15	-24		90	26
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-1	17		1	3		5	23
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot								
Vakuutustoiminnasta	278	287	-3	73	105	-30	322	332
Sijoitustoiminnasta	94	43	117	45	-17		83	32
Muista eristä	-34	-35	-1	-11	-12	-1	-46	-46
Yhteensä	338	296	14	107	76	39	359	318
Liiketoiminnan muut tuotot	29	30	-5	10	10	5	39	41
Tuotot yhteensä	743	663	12	229	170	35	924	843
Henkilöstökulut	176	155	13	56	46	24	233	212
Ict-kulut	64	58	9	21	19	7	86	81
Poistot	38	42	-10	12	14	-11	53	57
Muut kulut	148	124	20	46	40	16	201	177
Kulut yhteensä	425	380	12	135	118	14	573	527
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	317	283	12	94	51	84	351	316
Saamisten arvonalentumiset	36	40	-8	15	4		57	60
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	2		0	1		1	2
Tulos ennen veroja	282	245	15	79	47	67	295	258
Käyvän arvon rahaston muutos	324	-180		94	-148		325	-180
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	606	65	831	173	-101	-271	619	78

Tulos tammi–syyskuu

Konsernin tulos ennen veroja oli 282 miljoonaa euroa (245). Konsernin tuotot kasvoivat 12 % ja kulut 12 %. Tuottoja pienensi 52 miljoonalla eurolla eläkevastuiden diskonttokoron alentaminen 3,3 %:sta 3,0 %:iin. Kuluja kasvattivat uudelleenjärjestelyohjelman kertaluonteiset 6 miljoonan euron kulut. Saamisten arvonalentumiset olivat vertailukauden tasolla 36 miljoonaa euroa (40).

Käyvän arvon rahasto ennen veroja kasvoi alkuvuonna 324 miljoonalla eurolla ja oli kauden lopussa 127 miljoonaa euroa positiivinen. Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 606 miljoonaa euroa (65).

Yrityspankkitoiminnan korkokate kasvoi edelleen selvästi luottokannan kasvun ja yritysluottokannan marginaalien nousun ansiosta. Luottokanta kasvoi 7 % vuodenvaihteesta ja vuodessa 8 %. Yritysluottokannan keskimarginaali nousi katsauskaudella 14 korkopisteellä 1,48 %:iin (1,34). Vuodessa keskimarginaali nousi 16 korkopisteellä. Markets-liiketoiminta-alueella korkokate pieneni, mutta vastaavasti kaupankäynnin nettotuotot kasvoivat merkittävästi. Konsernin yhteenlaskettu korkokate pieneni 2 %.

Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat vertailukauden tasolla. Palkkiotuotot luotonannosta kasvoivat. Arvopaperivälityksen palkkiotuotot pienivät selvästi.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat vertailukautta pienemmät. Osinkotuottoja kirjattiin 7 miljoonaa euroa vertailukautta vähemmän, ja myyntivoittojen ja -tappioiden määrä nettona oli 12 miljoonaa euroa vertailukautta pienempi.

Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot kasvoivat 14 % vertailukaudesta. Eläkevastuiden diskonttokoron alentaminen 3,3 %:sta 3,0 %:iin pienensi tuottoja 52 miljoonalla eurolla. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 9 % ja korvaukset ilman diskonttokoron muutosta 7 %. Operatiivinen kannattavuus oli vertailukauden tasolla. Tuloslaskelmaan kirjatut sijoitustoiminnan tuotot olivat 51 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat. Sijoitusten arvonalennuksia kirjattiin tulokseen 8 miljoonaa euroa (21). Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvoin olivat 8,6 % (-1,8).

Liiketoiminnan muut tuotot pienivät 5 % lähinnä leasingtuottojen pienemisen seurauksena.

Henkilöstökulut kasvoivat 13 % vertailukaudesta. Henkilöstökuluihin sisältyy uudelleenjärjestelyohjelmaan

liittyviä kertaluonteisia kuluja 6 miljoonaa euroa. Konsernin palveluksessa oli kauden lopussa 3 425 henkilöä, mikä on 45 henkilöä enemmän kuin vuodenvaihteessa ja 115 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Panostukset järjestelmäkehitykseen kasvattivat ict-kuluja. Muita kuluja kasvatti henkilösidonnaisten kulujen lisäksi vakuutusten myynnistä maksettujen palkkioiden kasvu. Poistot pienenevät leasingpoistojen pienenemisen seurauksena.

Tulos heinä–syyskuu

Kolmannen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 79 miljoonaa euroa (47). Tuotot kasvoivat 35 % ja kulut 14 % vertailukaudesta. Tuottoja pienensi 52 miljoonalla eurolla eläkevastuiden diskonttokoron alentaminen 3,3 %:sta 3,0 %:iin. Kuluja kasvattivat uudelleenjärjestelyohjelman 6 miljoonan euron kulut. Saamisten arvonalentumiset olivat 15 miljoonaa euroa (4). Vertailukauden arvonalentumisiin sisältyi merkittävä määrä arvonalentumisten palautuksia.

Käyvän arvon rahasto kasvoi kolmannella vuosineljänneksellä 94 miljoonalla eurolla. Tulos ennen veroja käyvin arvo oli 173 miljoonaa euroa (-101).

Yrityspankkitoiminnan korkokate kasvoi 16 %. Luottokanta kasvoi kolmannella vuosineljänneksellä 1 % ja yritysluottokannan keskimarginaali nousi 5 korkopisteellä. Markets-liiketoiminta-alueella korkokate pieneni 68 %, mutta samanaikaisesti kaupankäynnin nettotuotot kasvoivat voimakkaasti. Konsernin yhteenlaskettu korkokate pieneni 3 %.

Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat hieman vertailukautta pienemmät. Erityisesti arvopaperivälityksen ja arvopapereiden liikkeeseenlaskun tuotot pienenevät vertailukaudesta.

Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot kasvoivat 39 % vertailukaudesta. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 10 % ja korvaukset ilman laskuperustemuutoksia 5 %. Operatiivinen kannattavuus oli vertailukauden tasolla. Eläkevastuiden diskonttokoron alentaminen pienensi nettotuottoja 52 miljoonalla eurolla. Tulosta paransi sijoitussalkusta realisoitunut tavanomaista suuremmat sijoitustuotot. Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvo oli 3,0 % (-2,8).

Henkilöstökulujen kasvu oli 24 %. Ilman uudelleenjärjestelyohjelmaan liittyviä kertaluonteisia 6 miljoonan euron kuluja henkilöstökulujen kasvu oli 10 %. Ict- ja muiden kulujen kasvu hidastui hieman.

Tulosanalyysi vuosineljänneksittäin

Milj. e	2011				2012		
	1–3	4–6	7–9	10–12	1–3	4–6	7–9
Korkokate							
Yrityspankki ja Baltia	43	44	43	50	50	48	50
Markets	12	18	16	11	10	9	5
Muut toiminnot	13	9	6	9	14	8	8
Yhteensä	68	72	65	71	74	65	63
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	41	40	39	41	42	40	34
Kaupankäynnin nettotuotot	14	5	-24	30	30	15	15
Sijoitustoiminnan nettotuotot	11	2	3	6	5	-7	1
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot							
Vakuutustoiminnasta	68	115	105	45	82	123	73
Sijoitustoiminnasta	37	23	-17	-11	31	18	45
Muista eristä	-12	-12	-12	-12	-12	-11	-11
Yhteensä	94	126	76	22	101	130	107
Liiketoiminnan muut tuotot	11	10	10	10	9	10	10
Tuotot yhteensä	239	254	170	181	261	253	229
Henkilöstökulut	55	55	46	57	62	58	56
Ict-kulut	19	20	19	23	22	21	21
Poistot	15	14	14	15	13	13	12
Muut kulut	41	43	40	54	51	51	46
Kulut yhteensä	129	132	118	148	147	143	135
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	110	122	51	33	113	110	94
Saamisten arvonalentumiset	15	20	4	21	10	12	15
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	1	1	0	0	0	0
Tulos ennen veroja	95	103	47	13	104	99	79
Käyvän arvon rahaston muutos	-21	-11	-148	0	233	-2	94
Tulos ennen veroja käyvin arvo	74	92	-101	13	337	97	173

Konsernin riskiasema

Konsernin riskiasema säilyi vakaana euroalueen heikosta taloudellisesta kehityksestä huolimatta. Konsernin riskinkantokyky on hyvä ja riittävä turvaamaan liiketoiminnan edellytykset, vaikka talouskehitys jatkuisi heikkona. Luottoriskiasemassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Investointitaso vastuiden määrä säilyi korkealla tasolla ja ongelmasaamisten sekä erääntyneiden maksuerien määrä aleni vuodenvaihteesta. Arvon alentumisten ja lopullisten luottotappioiden määrä laski edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Lopullisia luottotappioita kirjattiin tammi–syyskuussa 33 miljoonaa euroa (46) ja arvonalentumisia 40 miljoonaa euroa (60). Luottotappioiden ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 37 miljoonaa euroa (67).

	1–9/2012	1–9/2011	2011
Nettoluottotappiot ja arvonalentumiset, milj. e	36	40	60
% luotto- ja takauskannasta	0,22	0,27	0,40
Ongelmasaamiset, milj. e	43	46	62
% luotto- ja takauskannasta	0,26	0,40	0,41
Erääntyneet maksuerät, milj. e	18	22	23
% luotto- ja takauskannasta	0,11	0,15	0,15

Vahinkovakuutuksen vastuunkantokyky vahvistui. Vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut olennaisia muutoksia. Sijoitusriskien osalta riskitasoa nostettiin hieman kolmannen vuosineljänneksen aikana.

Rahoitus- ja likviditeettitilanne säilyi hyvänä. Lyhytaikainen varainhankinta toimi kolmannella vuosineljänneksellä hyvin. Pitkäaikaisen varainhankinnan osalta pohjoismaisten pankkien asema turvasatamana pysyi ennallaan.

Likviditeettireservi

mrd. e, markkina-arvoin	30.9.2012	31.12.2011	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	6.8	4.2	59.8
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	5.2	7.5	-30.9
Vakuuskelpoiset yritysluotot	2.8	2.6	8.2
Yhteensä	14.8	14.4	3.0
Ei vakuuskelpoiset saamiset	0.6	0.6	-2.8
Likviditeettireservi markkina-arvoin	15.4	15.0	2.7
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0.9	-1.0	-11.8
Likviditeettireservi vakuusarvoin	14.5	14.0	3.8

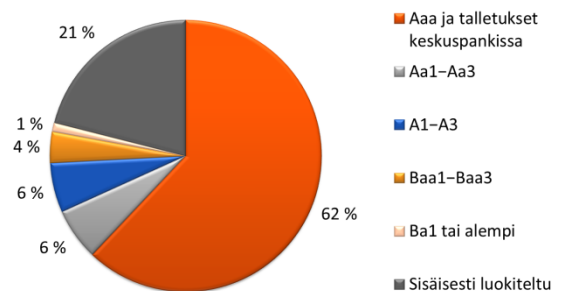
Pohjola ylläpitää OP-Pohjola-ryhmän keskuspankkina likviditeettireserviä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin sekä keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamia ja vakuuskelpoisia yritysluottoja.

Kolmannen vuosineljänneksen aikana likviditeettireservissä käteisen osuutta kasvatettiin edelleen.

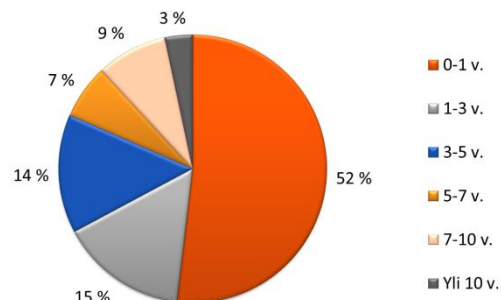
Likviditeettireserviin kuuluvat saamistodistukset on likviditeettireservilaskelmassa arvostettu markkinoilta saataviin noteerauksiin.

Pohjolan ylläpitämällä likviditeettireservillä ja muilla OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiuden varautumissuunnitelman mukaisilla erillä voidaan kattaa vähintään kahden vuoden rahoitustarpeet tilanteessa, jossa tukkuvarainhankinta ei toimisi ja talletuskanta supistuisi maltillisesti.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 30.9.2012, %

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 30.9.2012, %

Konsernin liiketoiminnan keskeiset riskit liittyvät yleisen taloudellisen toimintaympäristön ja sijoitusmarkkinoiden kehitykseen sekä finanssialan tuleviin sääntelymuutoksiin.

Konsernin vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus

Milj. €	30.9. 2012	31.12. 2011
Core Tier 1 omat varat	1 573	1 486
Ensisijaiset omat varat	1 847	1 521
Toissijaiset omat varat	384	0
Omat varat yhteensä	2 231	1 521
Riskipainotetut erät		
Luotto- ja vastapuoliriski	13 049	12 890
Markkinariski	654	606
Operatiivinen riski	1 020	913
Yhteensä	14 724	14 409
Core Tier 1, %	10,7	10,3
Tier 1 -vakavaraisuus, %	12,5	10,6
Vakavaraisuussuhde, %	15,2	10,6

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. €	30.9. 2012	31.12. 2011
Ryhmittymän omat varat	2 619	1 891
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä	1 379	1 339
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 240	552
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde	1,90	1,41

Pohjola-konsernin Core Tier 1 -vakavaraisuus vahvistui 10,7 %:iin (10,3) ja Tier 1 -vakavaraisuus 12,5 %:iin (10,6). Kolmannella vuosineljänneksellä Core Tier 1 -vakavaraisuus nousi 0,9 prosenttiyksikköä.

Riskipainotetut sitoumukset kasvoivat vuodenvaihteesta 2 % ja luottokanta 7 %. Kolmannella vuosineljänneksellä likviditeettireservissä kasvatettiin käteisen osuutta ja riskipainotetut sitoumukset alenivat runsaat 4 %.

Kolmannella vuosineljänneksellä ensisijaisia omia varoja kasvatti liiketoiminnan tuloksen lisäksi Pohjola Vakuutuksen Pohjola Pankille maksama 50 miljoonan euron osinko.

Luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde oli 15,2 % (10,6), kun lakisääteinen minimivaade on 8 %.

Toissijaisia omia varoja kasvatti Pohjolan helmikuun lopussa liikkeeseen laskema 500 miljoonan euron alemman toissijaisen oman pääoman ehtoinen laina.

Pohjola-konserni kuuluu OP-Pohjola-ryhmään, jonka vakavaraisuutta valvotaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan. Pohjola-konsernin osalta konsolidointimenetelmän mukaisesti laskettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde vahvistui ja oli syyskuun lopussa 1,90 (1,41).

Finanssikriisin seurauksena pankkien vakavaraisuussäännöksiä ollaan tiukentamassa. Muutoksilla pyritään muun muassa parantamaan omien varojen laatua, vähentämään pääomavaateen syklistä ja pankkien velkaantuneisuutta sekä asettamaan määrällisiä rajoitteita likvideettiriskille. Vuosien 2013–2019 aikana voimaan tuleviksi suunnitellut muutokset ovat edelleen valmisteltavana, eikä niiden mahdollisia vaikutuksia kyetä yksiselitteisesti arvioimaan. Pohjolan näkökulmasta merkittävimmät muutokset uusissa säännöksissä liittyvät vakuutusyhtiöomistusvähennyksiin ja likvideettiriskivaatimuksiin, joiden lopullinen käsittely ratkennee vasta kansallisessa lainsäädännössä.

Myös vakuutussektorin vakavaraisuussäännökset ovat muuttumassa. Vakuutussektorin Solvenssi II -säännösmuutoksilla pyritään parantamaan vakuutusyhtiöiden omien varojen laatua, parantamaan yhtiöiden omaa riskienhallintaa, lisäämään pääomavaateen riskiperusteisuutta ja yhtenäistämään vakuutussektorin vakavaraisuussäännöksiä Euroopassa. Säännökset ovat vielä keskeneräiset ja niiden arvioitu voimaantulo on aikaisintaan vuoden 2015 alussa. Nykytulkintojen mukaan Solvenssi II kasvattaa pääomavaateita, mutta toisaalta myös omien varojen määrää.

Luottokelpoisuusluokitukset

Pohjola Pankki Oyj:n luottoluokitukset 30.9.2012

Luokituslaitos	Lyhyt varain-hankinta	Näkymä	Pitkä varain-hankinta	Näkymä
Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limited	A-1+	Vakaa	AA-	Vakaa
Moody's Investors Service Ltd	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa
Fitch Ratings Limited	F1	Vakaa	A+	Vakaa

Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokitukset 30.9.2012

Luokituslaitos	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limited	AA-	Vakaa
Moody's Investors Service Ltd	A3	Vakaa

Vuoden 2012 kolmannella vuosineljänneksellä ei tapahtunut muutoksia Pohjola Pankki Oyj:n eikä Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokituksissa tai näkymissä.

Katsauskauden jälkeen 10.10.2012 Fitch Ratings vahvisti Pohjola Pankki Oyj:n pitkien luottojen luokituksen A+ ja lyhyiden luottojen luokituksen F1 sekä säilytti näkymät vakaina.

Pohjolan uudelleenjärjestelyohjelma

Pohjola on aloittanut yt-neuvottelut ja uudelleenjärjestelyohjelman, joilla haetaan noin 50 miljoonan euron vuosittaisia kustannussäästöjä vuoden 2015 loppuun mennessä. Hankkeen taustalla on koko OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernin uudelleenjärjestelyohjelma, jossa vuosittainen kustannussäästöavoite on 150 miljoonaa euroa vuoden 2015 loppuun mennessä.

Syitä uudelleenjärjestelyohjelman aloittamiselle ovat muun muassa finanssialan sääntelyn kiristyminen ja pankkien tiukentuvat vakavaraisuusvaatimukset, kustannusten nousu ja varautuminen uusiin veroluonteisiin kustannuksiin kuten pankkiveroon. Lisäksi valtioiden velkakriisin pitkittyminen ja alhainen korkoympäristö heijastuvat voimakkaasti sekä pankkien että vakuutusyhtiöiden tuottoihin.

Tämänhetkisten arvioiden mukaan toimenpiteiden toteuttaminen voi johtaa Pohjola-konsernissa enintään 310 henkilön irtisanomiseen. Neuvotteluissa käsitellään myös suunnitelmia enintään 90 henkilön ulkoistamisesta. Uudelleenjärjestelyohjelman suunnitelmiin kuuluu lisäksi Pohjola-konsernin osalta enintään 580 henkilön siirrot Pohjola-konsernista keskusyhteisökonsernin muihin yhtiöihin.

Uudelleenjärjestelyohjelman Pohjola-konserniin liittyvien kertaluonteisten henkilösidonnaisten kulujen arvioidaan olevan noin 6 miljoonaa euroa ja ne on kirjattu vuoden 2012 kolmannelle vuosineljännekselle.

Liiketoimintasegmenttien tulos ja riskiasema

Pankkitoiminta

Tammi–syyskuu lyhyesti

- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja parani 163 miljoonaan euroon (135).
- Luottokanta kasvoi noin 7 prosenttia 13,3 miljardiin euroon (12,4), vuositasolla kasvu oli 8 prosenttia.
- Syyskuun lopussa yritysluottokannan keskimarginaali oli 1,48 prosenttia (1,34). Yrityspankkitoiminnan korkokate kasvoi 14 prosenttia.
- Saamisten arvonalentumiset olivat 34 miljoonaa euroa (36).
- Marketsin asiakastuotot olivat vertailukauden tasolla.
- Operatiivinen kulu-tuottosuhte oli 35 prosenttia.

Pankkitoiminnan tulos ja avainluvut

Milj. e	1–9/2012	1–9/2011	Muutos %	7–9/2012	7–9/2011	Muutos %	2011
Korkokate							
Yrityspankki ja Baltia	148	130	14	50	43	16	180
Markets	24	46	-47	5	16	-68	58
Yhteensä	172	176	-2	55	59	-6	238
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	68	74	-8	19	24	-23	97
Kaupankäynnin nettotuotot	51	1		14	-16		18
Muut tuotot	14	21	-31	5	6	-27	31
Tuotot yhteensä	305	272	12	93	74	26	384
Kulut							
Henkilöstökulut	49	42	18	17	12	45	56
Ict-kulut	20	20	2	6	6	5	26
Poistot	11	16	-29	4	5	-28	21
Muut kulut	27	23	17	8	7	16	32
Kulut yhteensä	107	100	7	35	30	17	135
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	198	172	15	57	44	32	248
Saamisten arvonalentumiset	34	36	-5	15	1		49
Tulos ennen veroja	163	135	20	42	43	-2	199
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	167	126	32	46	34	36	189
Luottokanta, mrd. e	13,3	12,3	8				12,4
Takauskanta, mrd. e	2,8	2,5	13				2,6
Riskipainotetut sitoumukset, mrd. e	13,1	11,9					12,0
Yritysluottojen keskimarginaali, %	1,48	1,32	12,1				1,34
Ongelmasaamiset luotto- ja takaukskannasta, %	0,27	0,41					0,41
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takaukskannasta, %	0,21	0,24					0,33
Operatiivinen kulu-tuottosuhte, %	35,2	37,0		38,2	40,9		35
Henkilömäärä	758	734	3				748

Tulos tammi–syyskuu

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 163 miljoonaa euroa (135). Tulos sisältää saamisten arvonalennuksia 34 miljoonaa euroa (36).

Luottokanta kasvoi vuoden lopusta 0,8 miljardia euroa eli noin 7 % ja oli syyskuun lopussa 13,3 miljardia euroa. Yritysluottokannan keskimarginaali nousi vuoden aikana 16 korkopistettä ja tammi–syyskuun aikana 14 korkopistettä.

Euromääräisen yritysluottokannan markkinaosuus vahvistui edelleen.

Takauskanta kasvoi 0,3 miljardia euroa vertailukaudesta 2,8 miljardiin euroon. Sitovien nostamattomien luottolimiittien määrä oli syyskuun lopussa 3,3 miljardia euroa, jossa on kasvua 19 % viime vuoden syyskuun loppuun verrattuna.

Yrityspankin ja Baltian yhteenlaskettu korkokate kasvoi 14 % vertailukaudesta luottokannan kasvun ja keskimarginaalin nousun seurauksena.

Pankkitoiminnan palkkiotuotot pienenevät 6 miljoonaa euroa eli 8 % vertailukaudesta. Luotonantoon liittyvät palkkiotuotot kasvoivat 4 miljoonaa euroa. Arvopaperivälityksen palkkiot pienenevät 5 miljoonaa euroa osakekaupankäynnin volyymin pienentymisen seurauksena. Arvopapereiden liikkeeseenlaskun palkkiot pienenevät yli 3 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muiden tuottojen ja poistojen pienentyminen johtui lähinnä huoltoleasingkannan alenemisestä.

Pankkitoiminnan kulukasvu johtui pääosin henkilömäärän kasvusta viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Tulos ennen veroja liiketoiminta-alueittain

Milj. e	1-9/2012	1-9/2011	Muutos %
Yrityspankki	116	97	20
Markets	48	39	23
Baltian pankkitoiminta	-1	0	
Yhteensä	163	135	20

Yrityspankin tuloksen kasvu johtui korkokatteen ja luotonannon palkkiotuottojen kasvusta sekä arvonalentumisten vähentymisestä. Yrityspankin nettopalkkiotuotot kasvoivat 9 % vertailukaudesta.

Markets-liiketoiminta-alueen riskipositioiden hoidossa onnistuttiin. Asiakastuotot olivat vertailukauden tasolla.

Tulos heinä-syyskuu

Kolmannen vuosineljänneksen tulos oli 42 miljoonaa euroa eli 1 miljoonaa euroa pienempi kuin vertailukaudella. Vertailukauden tulokseen sisältyi merkittävästi enemmän saamisten arvonalentumisten palautuksia.

Yrityspankin korkokate kasvoi 16 %. Luottokanta kasvoi kolmannella vuosineljänneksellä 0,1 miljardia euroa ja yritysluottokannan keskimarginaali 5 korkopisteellä. Palkkiotuotot pienenevät arvopaperivälityksen ja arvopapereiden liikkeeseenlaskun tuottojen pienentymisen seurauksena.

Tulos ennen veroja

Milj. e	7-9/2012	7-9/2011	Muutos %
Yrityspankki	35	42	-18
Markets	8	0	
Baltian pankkitoiminta	-1	0	
Yhteensä	42	43	-2

Pankkitoiminnan riskiasema

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit. Pankkitoiminnan kokonaisvastuut kasvoivat tammi-syyskuussa 1,5 miljardia

euroa 23,9 miljardiin euroon. Luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuut eli ratingluokkien 1-5 osuus kokonaisvastuista, pois lukien kotitaloudet, pysyi hyvällä tasolla ja oli 62 % (65). Luokkien 11-12 osuus oli 1,3 % (1,3).

Pankkitoiminnan kokonaisvastuista yritysasiakkaiden (ml. asuntoyhteisöt) vastuut muodostivat 81 % (82). Yritysasiakkaiden vastuista investointitasolle luokiteltujen vastuut olivat 58 % (61) ja kahden heikoimman ratingluokan vastuut olivat 295 miljoonaa euroa (274), eli 1,5 % (1,5).

Suuriin asiakasriskeihin luettavien yritysvastuiden määrä oli syyskuun lopussa 2,8 miljardia euroa (4,5). Konsernin omat varat suurten asiakasriskien laskemiseksi olivat 2,3 miljardia euroa (1,6).

Yritysasiakkaiden vastuut toimialakohtainen jakauma säilyi hyvin hajautuneena. Merkittävimmät toimialat olivat asuntojen vuokraus ja hallinta 11,1 % (10,5), kauppa 9,2 % (9,1) ja kone- ja laitteellisuus 9,0 % (9,9). Asuntojen vuokraus ja hallinta -toimialan vastuista 51 % ja muiden kiinteistöjen hallinta -toimialan vastuista 17 % on julkisyhteisöjen takaamia.

Pankkitoiminnassa nettoluottotappioiden ja arvonalentumisten määrä oli tammi-syyskuussa 34 miljoonaa euroa (36) eli 0,21 % (0,24) luotto- ja takauskannasta. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 5 miljoonaa euroa (46) ja arvonalentumisia 38 miljoonaa euroa (57). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 8 miljoonaa euroa (67).

Baltian liiketoiminnan vastuut olivat syyskuun lopussa 0,4 miljardia euroa (0,3), mikä oli 1,8 % (1,5) pankkitoiminnan kokonaisvastuista. Baltian liiketoiminnan nettoluottotappiot ja arvonalentumiset olivat tammi-syyskuussa -1 miljoonaa euroa (-1).

Pankkitoiminnan korkoriski oli tammi-syyskuun aikana keskimäärin 7,2 miljoonaa euroa (8,2) käytettävällä 1 prosenttiyksikön koron muutoksen mittarilla mitattuna.

Vahinkovakuutustoiminta

Tammi–syyskuu lyhyesti

- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 82 miljoonaa euroa (71). Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 234 miljoonaa euroa (-21). Eläkevastuiden diskonttokoron lasku 3,3 prosentista 3,0 prosenttiin heikensi tulosta 52 miljoonaa euroa.
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 9 prosenttia (7).
- Etuasiakastalouksien määrä kasvoi 35 144:lla (27 143).
- Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,0 prosenttia (89,4).
- Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 8,6 prosenttia (-1,8).

Vahinkovakuutustoiminnan tulos ja avainluvut

Tulos, milj. e	1–9/2012	1–9/2011	Muutos %	7–9/2012	7–9/2011	Muutos %	1–12/2011
Vakuutusmaksutuotot	843	773	9	294	266	11	1 024
Korvauskulut	-619	-532	16	-237	-176	35	-754
Liikekulut	-184	-159	15	-57	-50	13	-223
Aineettomien poisto-oikaisu	-16	-16	0	-5	-5	0	-22
Vakuutustekninen kate	25	66	-62	-5	34	-116	24
Sijoitustuotot ja -kulut	98	42	134	46	-20		36
Muut tuotot ja kulut	-42	-37	11	-14	-12	17	-52
Tulos ennen veroja	82	71	16	27	3		8
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	234	-21		74	-59		-39
Yhdistetty kulusuhde, %	97,1	91,5		101,8	87,2		97,7
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	89,0	89,4		82,3	85,2		89,8
Operatiivinen liikekulusuhde, %	21,8	20,6		19,4	18,9		21,8
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	8,6	-1,8		3,0	-2,8		-0,4
Vastuunkantokyky, %	85	81					77
Henkilömäärä	2 378	2 297	4				2 355

Tulos tammi–syyskuu

Vakuutusmaksutuottojen kasvu oli vahvaa. Vakuutustekninen kate heikkeni vertailukaudesta diskonttokoron laskun takia. Eläkevastuiden diskonttokorkoa laskettiin 3,3 %:sta 3,0 %:iin matalan korkotason takia, mikä kasvatti korvauskuluja 52 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan tulos oli vertailukautta parempi.

Vakuutusmaksutuotot kasvoivat yhteensä 9 % (7). Vakuutustekninen kannattavuus pl. laskuperustemuutokset oli hyvä. Operatiivinen vakuutustekninen kate oli 93 miljoonaa euroa (82) ja yhdistetty kulusuhde 89,0 % (89,4). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä laskuperustemuutoksia ja poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä. Yhdistetty kulusuhde edellä mainitut erät mukaan lukien oli 97,1 % (91,5).

Vakuutusmaksutuotot

Milj. e	1–9/2012	1–9/2011	Muutos %
Henkilöasiakkaat	422	383	10
Yritysasiakkaat	387	353	10
Baltia	34	37	-7
Yhteensä	843	773	9

Vakuutusmaksutuottojen kasvu sekä henkilö- että yritysasiakkaissa oli vahvaa. Baltiassa vakuutusmaksutuotot jäivät edelleen vertailukautta pienemmiksi, vaikka tuottojen lasku pysähtyi tarkastelujakson loppupuolella.

Etuasiakastalouksien määrän kasvu oli ennätysellinen 35 144 taloutta (27 143). Etuasiakastalouksia oli syyskuun lopussa 558 480, joista jo 68 % on keskittänyt myös pankkiasiointinsa OP-Pohjola-ryhmään. Ryhmän osuuspankkien ja Helsingin OP Pankin asiakkaat käyttivät pankki- ja vakuutusasioinnista kertyviä OP-bonuksia 1 210 000 vakuutuslaskuun (1 030 000), joista 185 000 laskua (148 000) maksettiin kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 60 miljoonaa euroa (47).

Vakuutusten myynti kasvoi yhteensä 15 %. Myynti henkilöasiakkaille kasvoi 19 % ja yritysasiakkaille 10 % vertailukaudesta.

Eläkevastuiden diskonttokoron lasku kasvatti korvauskuluja 52 miljoonaa euroa. Korvauskulujen kasvu ilman tätä jäi maksutuottojen kasvua pienemmäksi ja oli 7 %. Uusista suurvahingoista aiheutuva korvausmeno oli vertailukautta suurempi. Tammi–syyskuussa kirjattiin 208 uutta (174) suurta tai keskiuurta vahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 82 miljoonaa euroa (76). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,1 miljoonan euron ja eläkevastuissa yli 0,5 miljoonan euron vahingot. Aiempina tilivuosina sattuneisiin vahinkoihin varattua korvausvastuuta purkautui ilman laskuperustemuutosten vaikutusta 36 miljoonaa euroa (21). Operatiivinen vahinkosuhte oli 67,2 % (68,8). Operatiivinen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 60,9 % (62,8).

Kasvaneen myynnin palkkiot ja henkilömäärän kasvu lisäsivät liikekuluja. Henkilöresurseja lisättiin vuonna 2011 myyntiin ja korvauspalveluun kasvavan asiakaskunnan

palvelun parantamiseksi. Operatiivinen liikekulusuhde oli 21,8 % (20,6). Liikekulujen kasvun tasaantuminen jatkui. Operatiivinen toimintakulusuhde sisältäen myös korvausten välilliset hoitokulut oli 28,0 % (26,0).

Operatiivinen vakuutustekninen kate ja yhdistetty kulusuhde (CR)

	1-9/2012		1-9/2011	
	Kate milj. e	CR, %	Kate milj. e	CR, %
Henkilöasiakkaat	60,4	85,7	57,8	84,9
Yritysassiakkaat	25,5	93,4	26,9	92,4
Baltia	7,1	79,1	-2,8	107,6
Yhteensä	93,0	89,0	82,0	89,4

Henkilö- ja yritysasiakkaiden kannattavuus jäi hieman vertailukautta heikommaksi. Baltiassa suotuisa vahinkokehitys paransi kannattavuutta merkittävästi.

Sijoitustoiminta

Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 8,6 % (-1,8). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 98 miljoonaa euroa (42). Tulokseen kirjattiin arvonalennuksia 8 miljoonaa euroa (21). Tuotot käyvin arvoin olivat 251 miljoonaa euroa (-50).

Sijoituskannan jakauma

%	30.9.2012	30.6.2012	31.12.2011
Joukkolainat ja korkorahastot	75	74	70
Vaihtoehtoiset sijoitukset	3	4	5
Osakkeet	8	6	10
Pääomasijoitukset	3	3	3
Kiinteistöt	9	9	9
Rahamarkkinat	3	4	3
Yhteensä	100	100	100

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli syyskuun lopussa 3 226 miljoonaa euroa (2 863). Korkosalkun luottoluokitusjakauma oli hyvä, investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 92 % (91) ja 76 % sijoituksista oli vähintään A- luokitetuissa saamisissa. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksu-aika oli 4,5 vuotta (4,8) ja duraatio 3,9 vuotta (3,9).

Tulos heinä-syyskuu

Eläkevastuiden diskonttoron lasku kasvatti korvauskuluja 52 miljoonaa euroa. Vakuutustekninen kannattavuus, pois lukien laskuperustemuutokset, kehittyi suotuisasti. Operatiivinen vakuutustekninen kate oli 52 miljoonaa euroa (39) ja operatiivinen yhdistetty kulusuhde 82,3 % (85,2). Yhdistetty kulusuhde sisältäen diskonttoron laskun ja poistot yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä oli 101,8 % (87,2).

Vakuutusmaksutuotot kasvoivat yhteensä 11 % (7). Henkilöasiakkaissa tuottojen kasvu jatkui vahvana ja yritysasiakkaissa tuottojen kasvu vahvistui edelleen. Baltiassa tuottojen lasku pysähtyi ja tuotot olivat

vertailukauden tasolla. Etuasiakastalouksien määrä kasvoi 11 296 taloudella (8 052).

Vakuutusten myynti heinä-syyskuussa kasvoi yhteensä 16 %. Myynti henkilöasiakkaille kasvoi 16 % ja yritysasiakkaille 15 % vertailukaudesta.

Vakuutusmaksutuotot

Milj. e	7-9/2012	7-9/2011	Muutos %
Henkilöasiakkaat	149	135	10
Yritysassiakkaat	133	119	12
Baltia	12	12	0
Yhteensä	294	266	11

Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset kasvoivat 5 %. Uusia suurvahinkoja oli vertailukautta enemmän. Heinä-syyskuussa kirjattiin 72 uutta (60) suurta tai keskisuurta vahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 29 miljoonaa euroa (23). Aiempina tilivuosina sattuneisiin vahinkoihin varattua korvausvastuuta purkautui ilman laskuperustemuutosten vaikutusta 20 miljoonaa euroa (4). Operatiivinen vahinkosuhte oli 62,9 % (66,3). Operatiivinen riskisuhte ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 57,6 % (60,7).

Operatiivinen liikekulusuhde oli 19,4 % (18,9). Operatiivinen toimintakulusuhde sisältäen myös korvausten välilliset hoitokulut oli 24,7 % (24,5).

Operatiivinen vakuutustekninen kate ja yhdistetty kulusuhde (CR)

	7-9/2012		7-9/2011	
	Kate milj. e	CR, %	Kate milj. e	CR, %
Henkilöasiakkaat	28,8	80,7	27,0	80,0
Yritysassiakkaat	21,2	84,1	13,9	88,3
Baltia	2,1	82,0	-1,6	113,2
Yhteensä	52,1	82,3	39,4	85,2

Henkilöasiakkaissa kannattavuus oli vertailukauden tasolla korvauskulujen kasvun tasaannuttua. Yritysasiakkaissa vahinkokehitys oli suotuisa ja kannattavuus oli hyvä. Baltiassa kannattavuus oli hyvä suotuisan vahinkokehityksen jatkuessa.

Sijoitustoiminta

Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 3,0 % (-2,8). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 46 miljoonaa euroa (-20). Kolmannella vuosineljänneksellä sijoitussalkusta realisoitiin tavanomaista suuremmat sijoitustuotot. Tulokseen kirjattiin arvonalennuksia 2 miljoonaa euroa (19). Tuotot käyvin arvoin olivat 93 miljoonaa euroa (-82).

Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

Vahinkovakuutustoiminnan keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit ja vastuuelan ja sen katteena olevien sijoitussalkkujen markkinariskit. Vahinkovakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma oli syyskuun lopussa 925 miljoonaa euroa (787). Vakavaraisuuspääoma suhteessa

vakuutusmaksutuottoihin (vastuunkantokyky) oli 85 % (77).
Tasotusmäärä pieneni 291 miljoonaan euroon (353).

Sijoitusriskien osalta riskitasoa nostettiin hieman kolmannen vuosineljänneksen aikana.

Varainhoito

Tammi–syyskuu lyhyesti

- Varainhoidon tulos ennen veroja oli 17 miljoonaa euroa (19).
- Hallinnoitavat asiakasvarat kasvoivat viime vuoden lopusta 2 prosenttia 32,0 miljardiin euroon.
- Sijoitustoiminnan menestys on jatkunut hyvänä.

Varainhoidon tulos ja avainluvut

Milj. e	1–9/2012	1–9/2011	Muutos %	7–9/2012	7–9/2011	Muutos %	2011
Nettopalkkiotuotot	35	37	-3	11	11	-1	50
Muut tuotot	4	3	8	1	1	-1	6
Tuotot yhteensä	39	40	-2	12	12	-1	56
Henkilöstökulut	13	13	5	4	4	11	18
Muut kulut	10	10	4	3	3	2	13
Kulut yhteensä	23	22	4	7	7	7	31
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	1	2	-56	0	1	-38	2
Tulos ennen veroja	17	19	-14	5	6	-13	27
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	17	19	-14	5	6	-13	27
Hallinnoitavat asiakasvarat mrd. e	32,0	31,5	2	32,0	31,5	2	31,3
Operatiivinen kulu-tuottosuhte, %	54	49		54	49		49
Henkilömäärä	160	153	7				149

Tulos tammi–syyskuu

Varainhoidon tammi–syyskuun tulos oli 17 miljoonaa euroa (19). Operatiivinen kulu-tuottosuhte oli 54 % (49). Sijoitustoiminnan menestys on jatkunut hyvänä, minkä seurauksena tulokseen sisältyvät tuottoerusteiset palkkiot nousivat 1,9 miljoonaan euroon (0,8). Tulos sisältää osuuden osakkuusyhtiö Access Capital Partners Group SA:n nettotuloksesta.

Hallinnoitavat varat ovat kehittyneet positiivisesti vuoden vaihteen tasolta ja olivat 32,0 miljardia euroa. Instituutio- ja private-asiakkaiden hallinnoitavat varat kasvoivat

vuodenvaihteesta, mutta OP-rahastojen hallinnoitavat varat laskivat.

Tulos heinä–syyskuu

Varainhoidon heinä–syyskuun tulos oli 5 miljoonaa euroa (6). Operatiivinen kulu-tuottosuhte oli 54 % (51). Kolmannella neljänneksellä tulokseen sisältyi tuottoerusteisia palkkioita 0,7 miljoonaa euroa (0,0).

Hallinnoitavat varat kasvoivat kolmannella neljänneksellä 0,9 miljardia euroa 32,0 miljardiin euroon.

Hallinnoitavat asiakasvarat

mrd. e	30.9.2012	30.6.2012	31.12.2011
Instituutioasiakkaat	19,2	18,8	18,5
OP-rahastot	9,3	9,0	9,9
Private	3,5	3,2	2,8
Yhteensä	32,0	31,1	31,3

Hallinnoitavien asiakasvarojen jakauma

%	30.9.2012	30.6.2012	31.12.2011
Rahamarkkinasijoitukset	17	18	17
Joukkovelkakirjalainat	39	39	39
Osakkeet	26	23	26
Muut	19	20	19
Yhteensä	100	100	100

Konsernitoiminnot

Tammi–syyskuu lyhyesti

- Tulos ennen veroja oli 20 miljoonaa euroa eli samalla tasolla kuin vertailukaudella.
- Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat selvästi vertailukautta pienemmät.
- Tulos ennen veroja käyvin arvoin parani 249 miljoonaa euroa vertailukaudesta ja oli 189 miljoonaa euroa (-59).
- Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvällä tasolla.

Konsernitoimintojen tulos ja avainluvut

Milj. e	1–9/2012	1–9/2011	Muutos %	7–9/2012	7–9/2011	Muutos %	2011
Korkokate	31	27	16	9	5	77	35
Kaupankäynnin nettotuotot	5	-5		-1	-5		3
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-1	16		1	3	-78	18
Muut tuotot	13	8	71	3	2	52	11
Tuotot yhteensä	47	45	5	12	6	100	67
Henkilöstökulut	11	9	19	4	2	54	13
Muut kulut	14	13	11	4	4	2	18
Kulut yhteensä	25	22	15	8	7	21	31
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	22	23	-4	4	-1		36
Saamisten arvonalentumiset	2	3	-45	0	4	-100	11
Tulos ennen veroja	20	20	4	4	-4		24
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	189	-59		48	-82		-98
Likviditeettireservi mrd. e	15,4						15,0
Riskipainotetut sitoumukset mrd. e	1,5	2,5					2,3
Saamiset ja velat OP-Pohjola-ryhmän yhteisöille nettoasema, mrd. e	2,7	1,6	69				1,7
Keskuspankkitoiminnan tulos, milj.e	6	10	-36	2	3	-40	13
Henkilömäärä	129	126	2				129

Tulos tammi–syyskuu

Tulos ennen veroja oli 20 miljoonaa euroa eli samalla tasolla kuin vertailukaudella. Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 189 miljoonaa euroa eli 249 miljoonaa euroa suurempi kuin vertailukaudella. Euroopan keskuspankin rahoitusoperaatioiden myötä kasvanut likviditeetti rauhoitti markkinoita ja kavensi luottoriskimarginaaleja.

Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyy 5 miljoonaa euroa myyntitappiota saamistodistuksista. Vertailukaudella myyntivoitot olivat 7 miljoonaa euroa. Osinkotuotot olivat 4 miljoonaa euroa (10). Joukkovelkakirjalainoista kirjattiin arvonalentumisia 2 miljoonaa euroa (0).

Pohjolan rahoituksen saatavuus säilyi hyvänä. Varainhankintaa tehtiin etupainotteisesti alkuvuonna. OP-Pohjola-ryhmä on laskenut liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja alkuvuoden aikana yhteensä 3,1 miljardia euroa, joilla katettiin koko vuoden aikana erääntyvien pitkäaikaisten lainojen määrä. Pohjolan liikkeeseen laskeman senior-ehtoisen rahoituksen osuus tästä oli 1,8 miljardia euroa ja 1,3 miljardia euroa OP-Asuntoluottopankin liikkeeseen laskemia kiinteistövakuudellisia joukkovelkakirjalainoja. Kolmannella vuosineljänneksellä ei laskettu liikkeelle uusia benchmark-kokoisia senior-ehtoisia tai kiinteistövakuudellisia joukkovelkakirjalainoja. Sen sijaan pitkäaikainen varainhankinta toteutettiin private placement -lainoilla.

Senior-ehtoisen tukkuvarainhankinnan velkakirjojen keskimarginaali oli syyskuun lopussa 35 korkopistettä (27).

Varainhankinnan keskimääräiset kustannukset nousevat, kun erääntyvää pitkäaikaista rahoitusta uusitaan aiempaa korkeammalla marginaalitasolla.

Tulos heinä–syyskuu

Tulos ennen veroja oli 4 miljoonaa euroa eli 8 miljoonaa euroa vertailukautta parempi. Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 48 miljoonaa euroa eli 130 miljoonaa euroa vertailukautta suurempi.

Konsernitoimintojen riskiasema

Konsernitoimintojen keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit.

Konsernitoimintojen vastuut olivat yhteensä 21,3 miljardia euroa (20,1) ja ne muodostuivat OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiuden turvaamiseksi pidettävistä saamistodistuksista, talletuksista keskuspankkiin sekä saamisista osuuspankeilta.

Konsernitoimintojen korkoriski oli tammi–syyskuun aikana keskimäärin 13,7 miljoonaa euroa (12,7) käytettävällä 1 prosenttiyksikön koronmuutoksen mittarilla mitattuna.

Basel III:n voimaantulon myötä muuttuva likviditeettiriskisäätely tulee edellyttämään pankeilta nykyistä enemmän pitkäaikaista rahoitusta, minkä seurauksena varainhankinnan kustannukset tulevaisuudessa nousevat.

Henkilöstö ja palkitseminen

Konsernin palveluksessa oli syyskuun lopussa 3 425 henkilöä eli 45 henkilöä enemmän kuin vuoden 2011 lopussa ja 115 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Henkilöstön lukumäärä

	30.9.2012	31.12.2011
Pankkitoiminta	758	748
Vahinkovakuutus	2 378	2 355
Varainhoito	160	149
Konsernitoiminnot	129	129
Yhteensä	3 425	3 380

Konsernin henkilöstöstä ulkomailla työskenteli yhteensä 373 henkilöä (360).

OP-Pohjola-ryhmän ja Pohjolan muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Tarkemmat tiedot palkitsemisesta on kerrottu vuoden 2011 tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Pohjolan tytäryhtiöissä Pohjola Varainhoito Oy:ssä ja Pohjola Corporate Finance Oy:ssä on ollut voimassa osakasjärjestely, jossa yhtiön avainhenkilöt omistivat osan kyseisen yhtiön osakkeista. Nämä omistukseen perustuvat palkitsemisjärjestelmät on lopetettu Pohjola Pankki Oyj:n hallituksen päätöksellä 9.2.2012.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Pohjolan NASDAQ OMX Helsingissä noteerattavien A-osakkeiden ja noteeraamattomien K-osakkeiden kokonaismäärissä ei tapahtunut katsauskaudella muutoksia.

Osakkeiden lukumäärät

Osakesarja 30.9.2012	Osakkeiden lukumäärä	Osuus kaikista osakkeista, %	Osuus äänistä, %
Pohjola A (POH1S)	251 942 798	78,84	42,70
Pohjola K (POHKS)	67 608 617	21,16	57,30
Yhteensä	319 551 415	100,00	100,00

Pohjolan A-osakkeen kurssi katsauskauden viimeisenä kaupankäyntipäivänä 28.9.2012 oli 10,24 euroa (7,51). Vuoden 2012 tammi-syyskuun aikana kurssi on ollut korkeimmillaan 10,51 euroa (25.9.2012) ja alimmillaan 7,34 euroa (9.1.2012).

Pohjolan markkina-arvo oli syyskuun 2012 lopussa 3 272 miljoonaa euroa (2 400). Markkina-arvon laskennassa K-osakkeet on arvostettu A-osakkeen kurssilla.

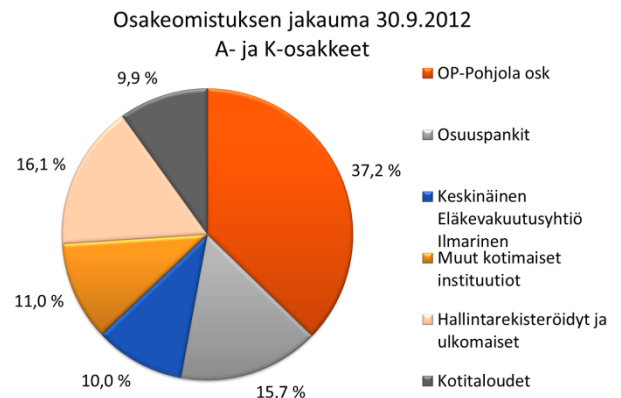
A-osakkeiden euromääräinen osakevaihto tammi-syyskuussa 2012 oli 937 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2011 tammi-syyskuussa oli 1 216 miljoonaa euroa. Kappalemääräinen osakevaihto tammi-syyskuussa 2012 oli 108 miljoonaa osaketta (135).

Osakkeenomistajien lukumäärä

	30.9.2012	31.12.2011	Muutos (kpl)
A-sarja	33 282	33 956	-674
K-sarja	110	114	-4
Yhteensä*	33 288	33 962	-674

*A- ja K-osakkeenomistajien yhteenlaskettu lukumäärä poikkeaa A- ja K-osakkeenomistajien yhteenlasketusta kokonaismäärästä, koska osa K-osakkeiden omistajista omistaa myös A-osakkeita.

Pohjolan osakkeenomistajien lukumäärä 30.9.2012 oli 33 288 osakkeenomistajaa. Osakkeenomistajista 95,0 % oli yksityishenkilöitä. Hallintarekisteröityjen osakkeiden lukumäärä laski alkuvuoden aikana 2,4 miljoonalla osakkeella, syyskuun lopussa niiden määrä oli 48,4 miljoonaa osaketta. Hallintarekisteröityjen osakkeiden osuus A-osakkeista 30.9.2012 oli 19,2 % (20,2).

Suurimmat yksittäiset osakkeenomistajat

	30.9.2012	Osuus kaikista osakkeista, %	Osuus A- osakkeista, %	Osuus äänistä, %
1. OP-Pohjola osk		37,24	23,16	61,28
2. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen		10,00	12,68	5,42
3. Oulun Osuuspankki		1,37	1,10	1,82
4. OP-Eläkekassa		1,08	1,37	0,59
5. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma		0,90	1,14	0,49
6. Valtion Eläkerahasto		0,78	0,99	0,42
7. OP-Eläkesäätiö		0,73	0,92	0,39
8. Turun Seudun Osuuspankki		0,57	0,71	0,33
9. Tampereen Seudun Osuuspankki		0,51	0,60	0,34
10. Suur-Savon Osuuspankki		0,47	0,54	0,37
Hallintarekisteröidyt osakkeet yhteensä		15,16	19,22	8,21
Muut		31,19	37,55	20,34
Yhteensä		100,00	100,00	100,00

Vuoden 2012 tammi-syyskuussa Pohjolan A-osakkeiden euromääräisestä kaupankäynnistä 73,6 % tehtiin Nasdaq OMX:ssä. Yli neljäsosa kaupankäynnistä tapahtui monenkeskisillä markkinapaikoilla (MTF, multilateral trading facility).

Osakkeiden markkinapaikat

Markkinapaikka	Osuus euromääräisestä kaupankäynnistä tammi-syyskuussa 2012, %
Nasdaq OMX	73,62
BATS Chi-X CXE (Chi-X)	19,15
BATS Chi-X BXE (Bats)	4,46
Turquoise	2,70
Burgundy	0,04
EuroNext Arca	0,01

Lähde: NASDAQ OMX Helsinki, Fidessa

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Viranomaisarvio totesi OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuden vahvaksi

Lokakuun alussa annetun tiedotteen mukaisesti OP-Pohjola-ryhmä täyttää edelleen selvästi Euroopan pankkiviranomaisen EBAn suosituksessa edellytetyn pääomatason (Core Tier 1 yli 9 prosenttia), eikä siltä siten edellytetä toimia vakavaraisuuden vahvistamiseksi. OP-Pohjola-ryhmällä on sekä korkea ydinvakavaraisuus että pienet valtionlainoihin liittyvät riskit.

Pohjola Pankki Oyj on osa yhteisvastuullisesti toimivaa OP-Pohjola-ryhmää, joten sen tiedot sisältyvät ryhmän tulokseen.

Pohjola lunastaa takaisin Upper Tier 2 -lainoja

Pohjola Pankki Oyj sai 19.10. Finanssivalvonnalta luvan lunastaa takaisin 150 miljoonan euron (EUR) ja 100 miljoonan Englannin punnan (GBP) ylemmät toissijaiset oman pääoman ehtoiset Upper Tier 2 -lainat.

Takaisinlunastukset laskevat Pohjola-konsernin luottolaitoslain mukaista syyskuun lopun vakavaraisuussuhdelukua (pro forma) 2,0 prosenttiyksikköä ja rava-vakavaraisuutta 0,22:lla. Takaisinlunastuksilla ei ole vaikutusta Core Tier 1 - tai Tier 1 -suhdelukuihin.

Pohjola tarkisti strategiansa

Pohjolan hallitus vahvisti Pohjola-konsernin strategian ja taloudelliset tavoitteet 31.10.2012.

Strategian teemana on "Arvoa ja tehokkuutta integraatiosta". Tarkistetussa strategiassa korostuvat asiakaskokemuksen parantaminen, kasvun kohdentaminen entistä tarkemmin pääoman tuoton parantamiseksi, OP-Pohjola-ryhmän kilpailuetujen ja vahvuuksien entistä tehokkaampi

hyödyntäminen, konsernin tehokkuuden parantaminen ja vakavaraisuuden nostaminen.

Pankkitoiminnassa keskitytään asiakkuuksien syventämiseen kohdentamalla kasvu pääomatehokkaaseen liiketoimintaan ja tuotteisiin. Vahinkovakuutuksessa tavoitteena on onnistuneen ristiinmyynnin jatkaminen ja tehokkuuden parantaminen. Varainhoidossa keskeisenä tavoitteena on OP-rahastojen sijoitustuottojen nosto kilpailukykyiselle tasolle ja OP-Pohjola-ryhmän integraation syventäminen.

Pohjolan perustehtävä, päämäärä ja arvot säilyvät ennallaan. Pohjolan perustehtävänä on edistää asiakkaidensa kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Pohjolan päämääränä on olla halutuin finanssipalvelukumppani ja keskeisinä tavoitteina on yhtiön arvon kasvattaminen ja markkina-aseman vahvistaminen kannattavasti. Pohjolan arvot ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

Pohjola tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille korkeatasoiset ja monipuoliset pankki-, varainhoito- ja vahinkovakuutuspalvelut. Yksityishenkilöille Pohjola tarjoaa kattavat vahinkovakuutus- ja private banking -palvelut.

Pohjola toimii asiakkaiden kanssa läheisessä ja tiiviissä vuorovaikutuksessa tuntien asiakkaidensa tarpeet ja riskit sekä rakentaen asiakkaille parhaiten sopivat ratkaisut. Asiakassuhteita rakennetaan pitkäjänteisesti tavoitteena monipuoliset kokonaisasiakkuudet.

Suomi ja Suomen lähialueet ovat Pohjolan keskeiset markkina-alueet, joilla panostetaan palveluverkon kehittämiseen. Muilla markkina-alueilla Pohjolan palvelukyky perustuu yhteistyöhön laadukkaiden, paikallisten tai kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Pohjolalla on osana OP-Pohjola-ryhmää käytettävissään toimialan laajin ja monipuolisin palveluverkko sekä suurin asiakaskunta Suomessa. Ryhmän liikemerkki on alallaan Suomen tunnetuin. Toiminnan jatkuvuus varmistetaan ylläpitämällä vahva vakavaraisuus. Pohjolan luottokelpoisuutta vahvistaa yhteisvastuu OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien luottolaitosten kanssa.

Kokonaisvaltaisten ratkaisujen ja toimialan parhaan palvelun keskeisenä edellytyksenä on osaava ja motivoitunut henkilöstö. Osaamispääomaa kehitetään systemaattisesti osana liiketoiminnan kehittämistä.

Uudet taloudelliset tavoitteet

Hallitus vahvisti myös konsernin uudet taloudelliset tavoitteet, joissa nostetaan kannattavuuden, tehokkuuden ja vakavaraisuuden tavoitetasoa.

Pohjola luopui käyvin arvoin lasketusta oman pääoman tuottotavoitteesta (13,0 %) ja asetti uudeksi, tuloksesta verojen jälkeen laskettavaksi, oman pääoman tuottotavoitteeksi 13,0 %. Vakavaraisuustavoitetta nostettiin korvaamalla Tier 1 -tavoite 9,5 % Core Tier 1 -tavoitteella 11 %. Samalla osinkopolitiikkaa täsmennettiin niin, että tavoitteena on jakaa osinkona vähintään puolet tilikauden tuloksesta edellyttäen, että Core Tier 1 on vähintään 10 % (aiemmin Tier 1 vähintään 9,5 %).

Kokonaiskuluille asetettiin tavoitetaso, jonka mukaan konsernin kokonaiskulut vuoden 2015 lopussa ovat samalla tasolla kuin vuoden 2012 lopussa. Samassa yhteydessä operatiivinen kulu-tuottosuhtetavoite alennettiin Pankkitoiminnassa 40 %:sta 35 %:iin ja Varainhoidossa 50 %:sta 45 %:iin. Vahinkovakuutuksessa operatiivisen yhdistetyn kulusuhteen tavoitetta täsmennettiin ja aiemman 92 %:n sijaan tavoite on jatkossa alle 92 %. Operatiivisen liikekulusuhteen tavoitetta alennettiin 20 %:sta 18 %:iin. Taloudelliset tavoitteet ovat kokonaiskulutavoitetta lukuun ottamatta voimassa yli suhdannesyklin.

Taloudelliset tavoitteet yli suhdannesyklin

	Tavoite 1–9/12 2011		
Konserni			
Oman pääoman tuotto, %	13,0	11,7	9,2
Core Tier 1 -vakavaraisuus, %	>= 11	10,7	10,3
Pankkitoiminta			
Operatiivinen kulu-tuottosuhte, %	< 35	35,0	35,0
Vahinkovakuutus			
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	< 92,0	89,0	89,8
Operatiivinen liikekulusuhde, %	18	21,8	21,8
Vastuunkantokyky (solvenssisuhde), %	70	85,0	77,0
Varainhoito			
Operatiivinen kulu-tuottosuhte, %	< 45	54,0	49,0

Lisäksi Pohjolan tavoitteena on edelleen AA-tasoinen luottoluokitus vähintään kahdelta luottoluokittajalta tai luottoluokitukset ovat vähintään pääkilpailijoiden tasolla.

Loppuvuoden 2012 näkymät

Pankkitoiminnassa luottokannan kasvun odotetaan jatkuvan loppuvuonna. Koko vuoden luottokannan kasvun arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2011, jolloin se oli 9 prosenttia. Yritysluottokannan keskimarginaalin odotetaan pysyvän vähintään nykyisellä tasolla. Yritysten toimintaympäristö pysyy haastavana. Pankkitoiminnan vuoden 2012 tuloskehityksen suurimmat epävarmuustekijät liittyvät luottosalkun tulevien arvonalennusten määrään.

Vakuutusmaksutuottojen kasvun arvioidaan olevan markkinoita nopeampaa. Vahinkovakuutuksen operatiivisen yhdistetyn kulusuhteen koko vuodelta arvioidaan olevan vaihteluvälissä 89–92 prosenttia (aiemmin 89–94), mikäli suurvahinkoja ei tule merkittävästi enemmän kuin vuonna 2011. Sijoitustoiminnan tuotot riippuvat pitkälti sijoitusmarkkinoiden kehityksestä. Vahinkovakuutuksen vuoden 2012 tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät ovat sijoitusmarkkinoiden kehitys ja suurvahinkojen vaikutus korvausmenoon.

Varainhoidon vuoden 2012 tuloskehityksen suurimmat epävarmuustekijät ovat sijoitustoiminnan menestykseen sidottujen palkkioiden toteutuminen sekä hallinnoitavien asiakasvarojen määrä.

Konsernitoimintojen tulokseen keskeisimmin vaikuttavat tekijät ovat likviditeettireservistä syntyvä korkokate, saamistodistuksista realisoituvat myyntivoitot ja -tappiot sekä saamistodistuksiin mahdollisesti tehtävät tulosvaikutteiset arvonalennukset.

Konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan vuonna 2012 olevan selvästi suurempi kuin vuonna 2011.

Pohjola-konsernin vakavaraisuuteen vaikuttaa merkittävästi vakuutusyhtiösijoitusten käsittely vakavaraisuuslaskennassa. Tätä koskevan uudistuvan niin sanotun CRD IV -direktiivin perustuvan sääntelyn arvioidaan täsmennyksen vuoden 2012 aikana.

Suhdannenäkymiin ja yleiseen toimintaympäristöön liittyvä epävarmuus on edelleen suuri. Merkittävän riskin näkyminen muodostaa julkisen talouden kriisiytyminen eräissä euromaissa. Kriisi voi seurannaisvaikutuksineen vaikuttaa olennaisesti koko finanssitoimialan toimintaedellytyksiin.

Kaikki tässä katsauksessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön, konsernin ja sen eri toimintojen kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Pohjola-konsernin tuloslaskelma

Milj. e	Liite	7-9/ 2012	7-9/ 2011	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Korkokate	3	63	65	201	205
Saamisten arvonalentumiset	4	15	4	36	40
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		48	60	165	165
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	5	107	76	338	296
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	6	34	39	116	119
Kaupankäynnin nettotuotot	7	15	-24	60	-5
Sijoitustoiminnan nettotuotot	8	1	3	-1	17
Liiketoiminnan muut tuotot	9	10	10	29	30
Nettotuotot yhteensä		214	165	706	623
Henkilöstökulut		56	46	176	155
Ict-kulut		21	19	64	58
Poistot		12	14	38	42
Muut kulut		46	40	148	124
Kulut yhteensä		135	118	425	380
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0	1	1	2
Tulos ennen veroja		79	47	282	245
Tuloverot		19	12	66	62
Tilikauden tulos		60	35	216	183
Emoyhtiön omistajien osuus kauden tuloksesta		60	35	216	183
Yhteensä		60	35	216	183
Tulos/osake (EPS), e					
A-osake		0,20	0,12	0,68	0,58
K-osake		0,17	0,09	0,65	0,55

Pohjola-konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. e	7-9/ 2012	7-9/ 2011	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Tilikauden tulos	60	35	216	183
Käyvän arvon rahaston muutos				
Käypään arvoon arvostamisesta	87	-170	307	-196
Rahavirran suojauksesta	6	22	17	16
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/(tappiot)	1	-7	3	-10
Muuntoerot	0	0	0	0
Tuloverot				
Käypään arvoon arvostamisesta	21	-44	75	-51
Rahavirran suojauksesta	2	6	4	4
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvista vakuutusmatemaattisista voitoista/(tappioista)	0	-2	1	-3
Tilikauden laaja tulos	132	-80	464	42
Emoyhtiön omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta	132	-80	464	42
Yhteensä	132	-80	464	42

Pohjola-konsernin tase

Milj. e	Liite	30.9.2012	31.12.2011
Käteiset varat		6 784	4 247
Saamiset luottolaitoksilta		8 759	7 367
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			
Kaupankäynnin rahoitusvarat		251	170
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat		9	13
Johdannaissopimukset		4 332	3 326
Saamiset asiakkailta		13 702	12 701
Vahinkovakuutustoiminnan varat	12	3 631	3 256
Sijoitusomaisuus		5 039	7 341
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		27	27
Aineettomat hyödykkeet	13	919	920
Aineelliset hyödykkeet		75	82
Muut varat		1 833	1 572
Verosaamiset		46	87
Varat yhteensä		45 408	41 111
Velat luottolaitoksille		7 219	5 935
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			
Kaupankäynnin rahoitusvelat		9	1
Johdannaissopimukset		4 472	3 460
Velat asiakkaille		10 049	8 025
Vahinkovakuutustoiminnan velat	14	2 843	2 508
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	15	13 775	15 179
Varaukset ja muut velat		2 372	2 235
Verovelat		467	411
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		1 561	1 050
Velat yhteensä		42 767	38 804
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma		428	428
Käyvän arvon rahasto	16	97	-149
Muut rahastot		1 093	1 093
Kertyneet voittovarot		1 023	934
Oma pääoma yhteensä		2 641	2 306
Velat ja oma pääoma yhteensä		45 408	41 111

Pohjola-konsernin oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Käyvän arvon rahasto					Oma pääoma yhteensä
	Osakepääoma	Käypään arvoon arvostamisesta	Rahavirran suojauksesta	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Oma pääoma 1.1.2011	428	-6	-6	1 093	851	2 359
Tilikauden laaja tulos		-145	12	0	176	42
Voitonjako					-126	-126
A-osakkeelle 0,40 eur/osake					-100	-100
K-osakkeelle 0,37 eur/osake					-25	-25
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset maksut					0	0
Muut					0	0
Oma pääoma 30.9.2011	428	-151	5	1 093	901	2 276

Milj. e	Käyvän arvon rahasto					Oma pääoma yhteensä
	Osakepääoma	Käypään arvoon arvostamisesta	Rahavirran suojauksesta	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Oma pääoma 1.1.2012	428	-159	10	1 093	934	2 306
Tilikauden laaja tulos		232	13	0	218	464
Voitonjako					-129	-129
A-osakkeelle 0,41 eur/osake					-103	-103
K-osakkeelle 0,38 eur/osake					-26	-26
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset maksut					0	0
Muut					0	0
Oma pääoma 30.9.2012	428	74	23	1 093	1 023	2 641

Pohjola-konsernin rahavirtalaskelma

Milj. e	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	216	183
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	278	225
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-567	-3 841
Saamiset luottolaitoksilta	-1 329	-1 594
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	226	-32
Johdannaissopimukset	7	-12
Saamiset asiakkailta	-1 029	-224
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-667	-159
Sijoitusomaisuus	2 490	-972
Muut varat	-265	-848
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	3 626	4 903
Velat luottolaitoksille	1 258	1 033
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	8	52
Johdannaissopimukset	5	30
Velat asiakkaille	2 023	2 737
Vahinkovakuutustoiminnan velat	198	180
Varaukset ja muut velat	133	871
Maksetut tuloverot	-51	-79
Saadut osingot	29	39
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	3 531	1 430
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	306	81
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-2	-3
Luovutustulos muista sijoituksista		0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-31	-22
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	0	0
B. Investointien rahavirta yhteensä	273	56
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	502	186
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-1	-387
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	19 099	28 312
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-20 673	-28 941
Maksetut osingot	-129	-126
Muut oman pääoman erien vähennykset	0	
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 202	-955
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	2 602	530
Rahavarat tilikauden alussa	4 612	1 758
Rahavarat tilikauden lopussa	7 213	2 288
Rahavarat		
Käteiset varat*	6 791	1 794
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	422	495
Yhteensä	7 213	2 288

* Josta vahinkovakuutustoiminnan käteisiä varoja 7 miljoonaa euroa (7).

Segmenttikohtaiset tiedot

Tulos heinä–syyskuu 2012, milj. e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	50					50
Markets	5					5
Muut toiminnot		-3	1	9	0	8
Yhteensä	55	-3	1	9	0	63
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	19	6	11	0	-1	34
Kaupankäynnin nettotuotot	14		0	-1	2	15
Sijoitustoiminnan nettotuotot	0		0	1		1
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta		73				73
Sijoitustoiminnasta		46			-1	45
Muista eristä		-11				-11
Yhteensä		108			-1	107
Liiketoiminnan muut tuotot	5	3	0	4	-2	10
Tuotot yhteensä	93	113	12	12	-2	229
Henkilöstökulut	17	31	4	4		56
Ict-kulut	6	12	1	1	0	21
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä		5	1			6
Muut poistot ja arvonalentumiset	4	2	0	0		6
Muut kulut	8	35	2	3	-2	46
Kulut yhteensä	35	86	7	8	-2	135
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	57	27	5	4	0	94
Saamisten arvonalentumiset	15			0		15
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0	0		0	0
Tulos ennen veroja	42	27	5	4	0	79
Käyvän arvon rahaston muutos	4	46	0	44	0	94
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/(tappiot)	1			0		1
Laaja tulos ennen veroja	47	74	5	48	0	174

Tulos heinä–syyskuu 2011, milj. e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	43					43
Markets	16					16
Muut toiminnot		-1	1	5	1	6
Yhteensä	59	-1	1	5	1	65
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	24	5	11	-1	-1	39
Kaupankäynnin nettotuotot	-16		0	-5	-3	-24
Sijoitustoiminnan nettotuotot	0		0	3		3
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta		105				105
Sijoitustoiminnasta		-20			3	-17
Muista eristä		-12				-12
Yhteensä		73			3	76
Liiketoiminnan muut tuotot	6	1	1	3	-2	10
Tuotot yhteensä	74	79	12	6	-2	170
Henkilöstökulut	12	28	4	2		46
Ict-kulut	6	11	1	2	0	19
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä		5	1			6
Muut poistot ja arvonalentumiset	5	2	0	0		8
Muut kulut	7	30	2	2	-2	40
Kulut yhteensä	30	77	7	7	-2	118
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	44	3	5	-1	0	51
Saamisten arvonalentumiset	1			4		4
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0	1		0	1
Tulos ennen veroja	43	3	6	-4	0	47
Käyvän arvon rahaston muutos	-9	-62	0	-78	0	-148
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/(tappiot)	-4			-2		-7
Laaja tulos ennen veroja	30	-59	6	-84	0	-108

Tulos tammi–syyskuu 2012, milj. e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	148					148
Markets	24					24
Muut toiminnot		-6	2	31	2	29
Yhteensä	172	-6	2	31	2	201
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	68	17	35	-2	-3	116
Kaupankäynnin nettotuotot	51	0	0	5	5	60
Sijoitustoiminnan nettotuotot	0		0	-1		-1
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta		278				278
Sijoitustoiminnasta		98			-4	94
Muista eristä		-34				-34
Yhteensä		342			-4	338
Liiketoiminnan muut tuotot	14	3	1	15	-5	29
Tuotot yhteensä	305	357	39	47	-5	743
Henkilöstökulut	49	103	13	11		176
Ict-kulut	20	37	2	4	0	64
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä		16	2			18
Muut poistot ja arvonalentumiset	11	7	1	1		20
Muut kulut	27	112	6	9	-6	148
Kulut yhteensä	107	275	23	25	-5	425
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	198	82	16	22	0	317
Saamisten arvonalentumiset	34			2		36
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0	1		0	1
Tulos ennen veroja	163	82	17	20	0	282
Käyvän arvon rahaston muutokset	4	152	0	169	-1	324
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/(tappiot)	3			1		3
Laaja tulos ennen veroja	169	234	17	190	-1	609

Tulos tammi–syyskuu 2011, milj. e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	130					130
Markets	46					46
Muut toiminnot		-2	2	27	2	28
Yhteensä	176	-2	2	27	2	205
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	74	15	37	-2	-3	119
Kaupankäynnin nettotuotot	1		0	-5	-1	-5
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1		0	16		17
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta		287				287
Sijoitustoiminnasta		42			1	43
Muista eristä		-35				-35
Yhteensä		295			1	296
Liiketoiminnan muut tuotot	20	4	2	10	-4	30
Tuotot yhteensä	272	311	40	45	-6	663
Henkilöstökulut	42	92	13	9		155
Ict-kulut	20	33	2	5	-1	58
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä		16	2			18
Muut poistot ja arvonalentumiset	16	6	1	1		24
Muut kulut	23	93	5	7	-5	124
Kulut yhteensä	100	241	22	22	-5	380
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	172	71	18	23	0	283
Saamisten arvonalentumiset	36	0		3		40
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0	2		0	2
Tulos ennen veroja	135	71	19	20	0	245
Käyvän arvon rahaston muutokset	-9	-92	0	-79	-1	-180
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/(tappiot)	-7			-3		-10
Laaja tulos ennen veroja	120	-21	19	-62	-1	55

Tase 30.9.2012, milj. e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Saamiset asiakkailta	13 486			382	-166	13 702
Saamiset luottolaitoksilta	405	5	2	15 146	-16	15 543
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	362			-102		260
Vahinkovakuutustoiminnan varat		3 838			-207	3 631
Sijoitusomaisuus	383	16	20	4 629	-9	5 039
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		2	25			27
Muut varat	4 929	780	115	1 418	-36	7 205
Varat yhteensä	19 565	4 641	162	21 474	-434	45 408
Velat asiakkaille	5 600			4 588	-139	10 049
Velat luottolaitoksille	1 199			6 186	-166	7 219
Vahinkovakuutustoiminnan velat		2 859			-16	2 843
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				13 843	-68	13 775
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		50		1 511		1 561
Muut velat	5 287	71	13	1 992	-43	7 320
Velat yhteensä	12 087	2 981	13	28 120	-433	42 767
Oma pääoma						2 641
Henkilömäärä	758	2 378	160	129		3 425
Investoinnit, milj. e	12	17	0	1		30

Tase 31.12.2011, milj. e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Saamiset asiakkailta	12 627			207	-132	12 701
Saamiset luottolaitoksilta	363	0	3	11 261	-13	11 614
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	250			-67		183
Vahinkovakuutustoiminnan varat		3 352			-97	3 256
Sijoitusomaisuus	281	16	28	7 026	-11	7 341
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		2	25			27
Muut varat	3 850	780	115	1 297	-53	5 988
Varat yhteensä	17 371	4 150	171	19 723	-306	41 111
Velat asiakkaille	3 084			4 989	-48	8 025
Velat luottolaitoksille	924			5 143	-132	5 935
Vahinkovakuutustoiminnan velat		2 543			-36	2 508
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				15 202	-23	15 179
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		50		1 005	-5	1 050
Muut velat	4 252	69	14	1 834	-61	6 107
Velat yhteensä	8 261	2 662	14	28 173	-305	38 804
Oma pääoma						2 306
Henkilömäärä	748	2 355	149	129		3 380
Investoinnit, milj. e	12	20	1	1		33

Liitetiedot

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2012 on laadittu IAS 34-standardin (Osavuositarkastukset) mukaisesti.

Osavuositarkastuksen laatimisessa on sovellettu olennaisilta osin samoja laatimisperiaatteita kuin vuosittain päätöksessä 2011 lukuun ottamatta muutosta etuusperusteisten eläkejärjestelyiden vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamisessa.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovasta.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteen muutos

Pohjola-konserni on päättänyt vuoden 2012 alusta lähtien vapaaehtoisesti luopua ns. putkimenetelmän käytöstä etuusperusteisten eläkejärjestelyiden vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamisessa. IFRS raportointiin siirtymisen yhteydessä vuonna 2005 Pohjola-konserni valitsi laatimisperiaatteekseen kirjata vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot tuloslaskelmaan järjestelyyn kuuluvien henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät 10 prosenttia eläkevelvoitteesta tai 10 prosenttia varojen käyvää arvosta. Nyt käyttöön otetun IAS 19 kirjaamistavan mukaisesti vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Kirjattaessa vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot muihin laajan tuloksen eriin näitä voittoja ja tappioita ei siirretä tulosvaikutteisesti enää myöhemmillä kausilla.

Laatimisperiaatteen muutos johtaa vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden nopeampaan kirjaamiseen kuin aiemmin sovellettu putkimenetelmä. Muutoksella varaudutaan myös vuoden 2013 alusta voimaan tulevan, uudistetun IAS 19 -standardin mukaisiin vaatimuksiin. Vuoden 2012 kolmannen vuosineljänneksen osavuositarkastuksessa muihin laajan tuloksen eriin kirjatut vakuutusmatemaattiset voitot, määrältään 3 miljoonaa euroa, johtuvat järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutoksesta. Laatimisperiaatteen muutos on toteutettu takautuvasti. Muutoksella ei ole vaikutusta Tulos/osake (EPS) -tunnuslukuihin. Laatimisperiaatteen muutoksen vaikutukset tässä osavuositarkastuksessa esitettiin Pohjola-konsernin taseen, tuloslaskelman ja laajan tuloslaskelman vertailutietoihin ovat seuraavat:

Milj. e	Vanha laatimis- periaate	Uusi laatimis- periaate	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus
Tase 1.1.2011			
Varat			
Muut varat	1 208	1 185	-24
Verosaamiset	40	40	0
Velat			
Varaukset ja muut velat	1 816	1 815	0
Verovelat	455	449	-6
Oma pääoma			
Kertyneet voittovarot	868	851	-17
Tase 31.12.2011			
Varat			
Muut varat	1 604	1 572	-32
Verosaamiset	87	87	0
Velat			
Varaukset ja muut velat	2 234	2 235	1
Verovelat	418	411	-8
Oma pääoma			
Kertyneet voittovarot	959	934	-25
Tuloslaskelma 2011			
Henkilöstökulut	213	212	-1
Tuloverot	42	43	0

Laaja tuloslaskelma 2011

Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/(tappiot)	-10	-10
Tuloverot etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvista vakuutusmatemaattisista voitotoista/(tappioista)	-2	-2

Milj. e	Vanha laatimis-periaate	Uusi laatimis-periaate	Laatimis-muutoksen vaikutus
Tase 30.9.2011			
Varat			
Muut varat	2 064	2 033	-32
Verosaamiset	103	103	0
Velat			
Varaukset ja muut velat	2 686	2 687	1
Verovelat	454	446	-8
Oma pääoma			
Kertyneet voittovarot	926	901	-24
Tuloslaskelma 1–9/2011			
Henkilöstökulut	156	155	0
Tuloverot	62	62	0

Laaja tuloslaskelma 1–9/2011

Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/(tappiot)		-10	-10
Tuloverot etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvista vakuutusmatemaattisista voitotoista/(tappioista)		-3	-3

Liite 2. Pohjola-konsernin tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvo in %

Tilikauden laaja tulos /
Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Tulos / osake (EPS)

Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana

Oma pääoma / osake

Oma pääoma / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osinko/osake

Tilikaudelta jaettava osinko / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekannan markkina-arvo

Osakkeiden lukumäärä x tilinpäätöspäivän viimeinen kaupantekokurssi

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde

Ryhmittymän omat varat yhteensä / Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä

Vakavaraisuussuhde, %

Omat varat yhteensä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

Vakavaraisuussuhde ensisijaisille omille varoille, %

Ensisijaiset omat varat yhteensä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

Core Tier 1, %

Ensisijaiset omat varat yhteensä pl. pääomalainat ja pääomalainoilla katettava toissijaisten omien varojen alijäämä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

VAHINKOVAKUUTUKSEN TUNNUSLUVUT

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti käyttäen pohjana soveltuvin osin vastaavia IFRS-tietoja. Tunnuslukujen laskennassa käytetään Vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua)

Korvaukset ja korvausten hoitokulut / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Liikekulusuhde

Liikekulut + poistot/oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Riskisuhde (ilman perustekorkokulua)

Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Toimintakulusuhde

Liikekulut ja korvausten selvittelykulut / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

Vahinkosuhte + liikekulusuhde

Riskisuhde + toimintakulusuhde

Vastuunkantokyky (solvenssisuhde)

(+ Vahinkovakuutuksen nettovarot

+ Pääomalainat

+ Tilikauden verovelka (netto)

- Lähitulevaisuudessa realisoituvat laskennalliset verot ja muut toimintapääomasta vähennettävät erät

- Aineettomat hyödykkeet) /

Vakuutusmaksutuotot x 100

OPERATIIVISET TUNNUSLUVUT

Operatiivinen kulu-tuottosuhte

(+ Henkilöstökulut

+ Muut hallintokulut

+ Liiketoiminnan Muut kulut pl. Pohjolan hankinnassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon poistot) /

(+ Korkokate

+ Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

+ Palkkiotuottojen ja -kulujen netto

+ Kaupankäynnin nettotuotot

+ Sijoitustoiminnan nettotuotot

+ Liiketoiminnan muut tuotot) x 100

Operatiivinen vahinkosuhte

Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset /

Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto) x 100

Operatiivinen liikekulusuhde

Liikekulut / Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto) x 100

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde

Operatiivinen vahinkosuhte + operatiivinen liikekulusuhde

Tunnuslukujen laskennassa käytetyt perusteet

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Vahinkovakuutus		
Vahinkovakuutuksen nettovarat	1 660	1 490
Tilikauden verovelat (netto)	-39	4
Omat pääomalainat	50	50
Lähtitulevaisuudessa realisoituvat laskennalliset verot ja muut yhtiöiden toimintapääomasta vähennettävät erät	-3	-5
Aineettomat hyödykkeet	749	756

Milj. e	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Laskuperustemuutokset ja muut kertaluonteiset erät			
Eliniän odotteen kasvusta aiheutuva vastuuvelan lisäys			-27
Diskonttokoron muutos	-52		-32

Liite 3. Korkokate

Milj. e	7-9/ 2012	7-9/ 2011	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Lainat ja saamiset	83	97	268	273
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	21	40	77	106
Saamistodistukset	48	62	162	178
Johdannaiset (netto)				
Kaupankäynnin johdannaiset	15	2	41	22
Suojauslaskennan johdannaiset	12	-6	27	-14
Velat luottolaitoksille	-23	-25	-70	-64
Velat asiakkaille	-10	-16	-35	-35
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-65	-76	-215	-225
Huonommalla etuoikeudella olevat velat	-16	-8	-46	-23
Pääomalainat	-2	-3	-8	-8
Kaupankäynnin rahoitusvelat	0	0	0	0
Muut (netto)	0	0	0	-1
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	63	66	202	209
Suojaavat johdannaiset	58	-93	141	-93
Suojauskohteiden arvonmuutokset	-58	92	-141	88
Korkokate	63	65	201	205

Liite 4. Saamisten arvonalentumiset

Milj. e	7-9/ 2012	7-9/ 2011	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Luotto- tai takaustappioiden poistetut saamiset	0	43	33	46
Palautukset poistetuista saamisista	0	0	-2	-1
Arvonalentumisten lisäys	16	20	40	60
Arvonalentumisten vähennys	-1	-58	-35	-66
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	15	4	36	40

Liite 5. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	7-9/ 2012	7-9/ 2011	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Vakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	218	196	1 004	930
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	-4	-44	-52
Vakuutusmaksuvastuun muutos	90	83	-120	-121
Jälleenvakuuttajien osuus	-11	-9	4	15
Yhteensä	294	266	843	773
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	173	173	579	526
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	-13	-34	-28
Korvausvastuun muutos	58	-10	12	-35
Jälleenvakuuttajien osuus	-7	11	9	23
Yhteensä	222	161	566	486
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	15	15	46	47
Osingoista	3	3	24	29
Kiinteistöistä	0	2	4	4
Myyntivoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	8	3	22	-5
Osakkeista ja osuuksista	21	-9	11	1
Lainoista ja saamisista		0	-2	0
Kiinteistöistä	0	0	0	0
Johdannaisista	-6	-16	-10	-10
Arvostusvoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	1	-15	-2	-16
Osakkeista ja osuuksista	-2	-1	-6	-9
Lainoista ja saamisista	0	0	0	-1
Kiinteistöistä	2	1	2	1
Johdannaisista	2	-1	1	-1
Muista	1	1	3	4
Yhteensä	45	-17	94	43
Diskonttauksen purkautuminen	-11	-12	-34	-35
Muut	0	0	0	0
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	107	76	338	296

Liite 6. Palkkiotuotot ja -kulut

Milj. e	7-9/ 2012	7-9/ 2011	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Palkkiotuotot				
Luotonannosta	8	8	30	26
Maksuliikkeestä	4	4	11	10
Arvopapereiden välityksestä	4	7	15	24
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	0	2	6	6
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	13	13	40	41
Vakuutustoiminnasta	6	5	17	15
Takauksista	4	4	13	12
Muista	1	2	4	4
Palkkiotuotot yhteensä	40	45	136	139
Palkkiokulut				
Maksuliikkeestä	1	0	2	1
Arvopapereiden välityksestä	2	2	5	8
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	2	0	6	4
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	2	2	5	5
Muista	1	1	2	2
Palkkiokulut yhteensä	6	5	20	20
Palkkiotuotot ja -kulut yhteensä, netto	34	39	116	119

Liite 7. Kaupankäynnin nettotuotot

Milj. e	7-9/ 2012	7-9/ 2011	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Kaupankäynnin rahoitusvaroista ja -veloista				
Myyntivoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	2	5	10	1
Osakkeista ja osuuksista	0	0	0	0
Johdannaisista	10	-24	12	-17
Arvostusvoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	0	2	-1	4
Osakkeista ja osuuksista	0	0	0	0
Johdannaisista	-2	-3	31	11
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista				
Myyntivoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista			-1	
Arvostusvoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	0	-1	1	0
Valuuttatoiminnan nettotuotoista	4	-3	7	-4
Kaupankäynnin nettotuotot yhteensä	15	-24	60	-5

Liite 8. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. e	7-9/ 2012	7-9/ 2011	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Myytävissä olevista rahoitusvaroista				
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	20	2	14	10
Osakkeista ja osuuksista				0
Osinkotuotoista	0	4	4	10
Arvon alentumisista		-1	0	-1
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista				
Myyntivoitoista ja -tappioista	-19	-2	-19	-1
Yhteensä	1	3	-1	18
Sijoituskiinteistöistä	0	0	0	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	1	3	-1	17

Liite 9. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	7-9/ 2012	7-9/ 2011	1-9/ 2012	1-9/ 2011
Keskuspankkipalvelumaksuista	2	2	6	6
Haltuun otettujen kohteiden realisoinneista		0		0
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista	3	5	9	14
Muista	5	3	13	10
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	10	10	29	30

Liite 10. Taseen luokittelu

Varat, milj. e	Lainat ja saamiset	Erä-päivään asti pidettävät	Käypään arvoon	Myytä-vissä olevat	Suojaa-vat joh-dannaiset	Yhteensä
			tulosvaikut-teisesti kirjattavat*			
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	6 784					6 784
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	8 759					8 759
Johdannaissopimukset			3 965		367	4 332
Saamiset asiakkailta	13 702					13 702
Vahinkovakuutustoiminnan varat**	626		120	2 886		3 631
Saamistodistukset***		344	260	4 588		5 191
Osakkeet ja osuudet			0	82		82
Muut saamiset	2 900		26			2 925
Yhteensä 30.9.2012	32 771	344	4 370	7 556	367	45 408
Yhteensä 31.12.2011	27 597	716	3 439	9 159	200	41 111

Velat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaa-vat joh-dannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		7 219		7 219
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	9			9
Johdannaissopimukset	4 088		384	4 472
Velat asiakkaille		10 049		10 049
Vahinkovakuutustoiminnan velat	1	2 842		2 843
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		13 775		13 775
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 561		1 561
Muut velat		2 839		2 839
Yhteensä 30.9.2012	4 098	38 285	384	42 767
Yhteensä 31.12.2011	3 084	35 342	378	38 804

* Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoituskiinteistöt.

** Vahinkovakuutuksen varat on eritelty liitetiedossa 12.

*** 30.9.2012 saamistodistuksiin sisältyi käyvän arvon option (Fair Value Option) mukaisesti kirjattuja saamistodistuksia yhteensä 9 miljoonaa euroa (13).

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuun. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo syyskuun lopussa oli 225 miljoonaa euroa kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuun. Näiden käyvät arvot ovat kirjanpitoarvoja suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 11. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 30.9.2012, milj. e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	115	145		260
Vahinkovakuutustoiminta		5	6	11
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	10	4 298	24	4 332
Vahinkovakuutustoiminta	2	1		3
Myytävissä olevat				
Pankkitoiminta	3 762	892	16	4 670
Vahinkovakuutustoiminta	1 868	756	263	2 886
Yhteensä	5 757	6 096	309	12 162

Varojen käyvät arvot 31.12.2011, milj. e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	105	74	4	183
Vahinkovakuutustoiminta			6	6
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	15	3 287	25	3 326
Vahinkovakuutustoiminta	0	0		0
Myytävissä olevat				
Pankkitoiminta	5 516	1 070	14	6 600
Vahinkovakuutustoiminta	1 743	557	259	2 559
Yhteensä	7 379	4 988	308	12 675

Velkojen käyvät arvot 30.9.2012, milj. e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	3	6		9
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	24	4 348	100	4 472
Vahinkovakuutustoiminta	1	0		1
Yhteensä	28	4 355	100	4 482

Velkojen käyvät arvot 31.12.2011, milj. e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	1			1
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	23	3 342	96	3 460
Vahinkovakuutustoiminta	0	0		1
Yhteensä	24	3 342	96	3 462

* Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörssiissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A- omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

** Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu Pohjola-konsernin OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velkapaperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

*** Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Vuoden 2012 aikana on tasosta 1 tasoon 2 siirretty joukkolainoja 108 miljoonaa euroa, luottoluokitusten muutosten vuoksi.

Liite 12. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset	107	141
Osakkeet ja osuudet	397	435
Kiinteistöt	106	98
Saamistodistukset	2 037	1 562
Johdannaissopimukset	3	0
Muut osuudet	463	568
Yhteensä	3 112	2 805
Muut varat		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	37	36
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	313	262
Jälleenvakuutustoiminnasta	123	121
Rahat ja pankkisaamiset	7	6
Muut saamiset	38	26
Yhteensä	519	451
Vahinkovakuutustoiminnan varat yhteensä	3 631	3 256

Liite 13. Aineettomat hyödykkeet

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Liikearvo	519	519
Tuotemerkit	172	172
Asiakassuhteet	137	155
Muut	91	74
Yhteensä	919	920

Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Korvausvastuu		
Eläkemuotoinen korvausvastuu	1 203	1 155
Muu korvausvastuu	785	789
Yhteensä	1 989	1 944
Vakuutusmaksuvastuu	542	422
Johdannaissopimukset	1	1
Muut velat	311	141
Yhteensä	2 843	2 508

Liite 15. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Joukkovelkakirjalainat	7 771	6 769
Sijoitus- ja yritystodistukset sekä ECP:t	5 834	8 113
Muut	171	297
Yhteensä	13 775	15 179

Liite 16. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Lainat ja muut saamiset		
Uudelleen luokitellut saamistodistukset	-2	-4
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	15	-162
Osakkeet ja osakeriskilliset rahastot	42	7
Muut rahastot	19	0
Johdannaissopimukset		
Rahavirran suojaus	23	10
Yhteensä	97	-149

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen, myyntitappioiden ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 127 miljoonaa euroa (-197) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 31 miljoonaa euroa (laskennallinen verosaaminen 48). Käyvän arvon rahastossa ennen veroja oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvomuutoksia yhteensä 92 miljoonaa euroa (66) ja negatiivisia arvomuutoksia yhteensä 12 miljoonaa euroa (58). Tammi-syyskuussa kirjattiin käyvän arvon rahastosta tulosvaikutteisia arvonalentumisia yhteensä 4 miljoonaa euroa (19), josta oman pääoman ehtoisten instrumenttien osuus oli 3 miljoonaa euroa (2).

Liite 17. Pankkitoiminnan riskiasema

Kokonaisvastuut rating-luokittain*, mrd. e

Rating luokka	30.9.2012	31.12.2011	Muutos
1-2	2,4	2,3	0,1
3-5	11,9	11,6	0,3
6-7	5,9	5,1	0,8
8-9	1,9	1,9	0,0
10	0,2	0,1	0,1
11-12	0,3	0,3	0,0
Luokittelematon	0,2	0,2	0,0
Yhteensä	22,9	21,6	1,4

* pl. yksityisasiakkaat

Markkinariskin herkkyyshanalyysi

Pankkitoiminta, milj. e	Riskiparametri	Muutos	30.9.2012		31.12.2011	
			Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan	Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan
Korkoriski	Korko	1 %-yksikkö	6		4	
Valuutariski	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	3		8	
Volatiliteettiriski						
Korkovolatiliteetti	Volatiliteetti	20 %-yksikköä	2		1	
Valuuttavolatiliteetti	Volatiliteetti	10 %-yksikköä	0		0	
Luottoriskipremio*	Luottoriskimarginaali	0,5 %-yksikköä	2	6	1	5

Herkkyyshluvut on laskettu valuuttojen itseisarvojen summana.

* Luottoriskipremio on laskettu likviditeettireserviin sisällyvistä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista ja myytävissä olevista saamistodistuksista.

Liite 18. Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

Riskimuuttuja	Kokonais-	Muutos riskimuuttu- jassa	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen	Vaikutus
	määrä 30.9.2012, milj. e			omaan pääomaan, milj. e
Maksutuotot*	1 094	kasvaa 1 %	paranee 1 %-yksikköä	11
Korvauskulut*	841	kasvaa 1 %	heikkenee 0,8 %-yksikköä	-8
Suurvahinko yli 5 milj. e		1 kappale	heikkenee 0,5 %-yksikköä	-5
Henkilöstökulut*	130	kasvaa 8 %	heikkenee 1 %-yksikköä	-10
Toimintokohtaiset kulut **	317	kasvaa 4 %	heikkenee 1,2 %-yksikköä	-13
Inflaatio kollektiivisessa korvausvastuussa	542	kasvaa 0,25 %- yksikköä	heikkenee 0,3 %-yksikköä	-4
Elinikä diskontatussa vastuuvälillä	1 483	kasvaa 1 vuotta	heikkenee 3,1 %-yksikköä	-34
Diskonttokorko diskontatussa vastuuvälillä	1 483	laskee 0,1 %- yksikköä	heikkenee 1,6 %-yksikköä	-17

* Liukuva 12 kuukautta

** Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja

Vahinkovakuutuksen sijoituskannan allokaatiojakauma

Allokaatiojakauma, milj. e	Käypä arvo 30.9.2012		Käypä arvo 31.12.2011	
		%		%
Rahamarkkinat	93	3 %	99	3 %
Joukkolainat ja korkorahastot	2 416	75 %	1 999	70 %
Julkisyhteisöt	533	17 %	675	24 %
Rahoituslaitokset	947	29 %	502	18 %
Yritykset	613	19 %	434	15 %
Korkorahastot	316	10 %	383	13 %
Muut	7	0 %	6	0 %
Osakkeet	247	8 %	287	10 %
Pääomasijoitukset	99	3 %	91	3 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	90	3 %	132	5 %
Kiinteistöt	281	9 %	254	9 %
Yhteensä	3 226	100 %	2 863	100 %

Vahinkovakuutuksen korkosalkun maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 30.9.2012*, milj. e

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	%
Aaa	31	169	320	204	111	72	907	38 %
Aa1-Aa3	105	52	117	26	11	25	337	14 %
A1-A3	34	206	235	74	32	1	582	24 %
Baa1-Baa3	22	117	85	95	41	24	383	16 %
Ba1 tai alempi	22	103	33	22	8	10	199	8 %
Sisäisesti luokiteltu	0	0	1		0		1	0 %
Yhteensä	214	646	792	421	203	133	2 410	100 %

* Ei sisällä luottojohdannaisia.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu sijoitusriskien herkkyyttä ja niiden vaikutusta omaan pääomaan:

Vahinkovakuutus	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, milj. e	
			30.9.2012	31.12.2011
Joukkolainat ja korkorahastot 1)	Korko	1 %-yksikkö	84	84
Osakkeet 2)	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	59	70
Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	21	19
Raaka-aineet	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	1	0
Kiinteistöt	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	28	25
Valuutta	Valuutan arvo	20 %-yksikköä	51	39
Luottoriskipreemio 3)	Luottoriskimarginaali	0,5 %-yksikköä	43	42
Johdannaiset 4)	Volatiliteetti	10 %-yksikköä	4	4

- 1) Sisältää rahamarkkinasijoitukset, vaihtovelkakirjalainat ja korkojohdannaiset.
- 2) Sisältää hedge fund -rahastot ja osakejohdannaiset.
- 3) Sisältää jvk-lainat ja rahamarkkinasijoitukset mukaan lukien kehittyneiden valtioiden liikkeelle laskemat jvk-lainat ja korkojohdannaiset.
- 4) Osakejohdannaisissa 20 %-yksikköä, korkojohdannaisissa 10 %-yksikköä ja valuuttajohdannaisissa 5 %-yksikköä.

Liite 19. Konsernitoimintojen riskiasema

Kokonaisvastuut rating-luokittain, mrd. e

Rating-luokka	30.9.2012	31.12.2011	Muutos
1–2	18,2	14,9	3,3
3–5	2,9	4,7	-1,8
6–7	0,1	0,3	-0,2
8–9	0,1	0,1	0,1
10	0,0	0,1	-0,1
11–12		0,0	0,0
Luokittelematon	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	21,3	20,1	1,3

Markkinariskin herkkyyshanalyysi

Konsernitoiminnot, milj. e	Riskiparametri	Muutos	30.9.2012	31.12.2011
			Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan
Korkoriski	Korko	1 %-yksikkö	21	25
Korkovolatiliteetti	Volatiliteetti	20 %-yksikköä	0	0
Luottoriskipreemio*	Luottoriskimarginaali	0,5 %-yksikköä		78
Hintariski				0
Osakesalkku	Markkina-arvo	20 %-yksikköä		1
Pääomarahastot	Markkina-arvo	20 %-yksikköä		4
Kiinteistöriski	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	3	3

Herkkyyshluvut on laskettu valuuttojen itseisarvojen summana.

* Luottoriskipreemio on laskettu likviditeettireserviin sisältyvistä käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavista ja myytävissä olevista saamistodistuksista.

Liite 20. Likviditeettireservi

Likviditeettireservin maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 30.9.2012, milj. e

Vuotta	0–1	1–3	3–5	5–7	7–10	10–	Yhteensä	%
Aaa*	6 876	725	731	412	773	22	9 539	62 %
Aa1–Aa3	87	213	177	232	248		956	6 %
A1–A3	187	443	244	6	28	1	909	6 %
Baa1–Baa3	164	249	143	2	8		566	4 %
Ba1 tai alempi	53	31	34	19	28	0	165	1 %
Sisäisesti luokiteltu**	606	698	873	331	239	491	3 238	21 %
Yhteensä	7 973	2 359	2 202	1 002	1 324	513	15 373	100 %

* ml. Talletukset keskuspankissa

** PD <= 0,40 %

Likviditeettireservin (pl. Talletukset keskuspankissa) keskimääräinen jäljellä oleva juoksu-aika on 4,6 vuotta.

Liite 21. Pohjola-konsernin omat varat ja vakavaraisuus

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)		
Oma Pääoma	2 641	2 306
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (oma pääoma ja konsernieliminoinnit)	-19	112
Käyvän arvon rahasto, siirto Tier 2:een	6	136
Rajoituksettomat ensisijaiset omat varat (Core Tier 1) ennen vähennyksiä ja pääomalainoja	2 628	2 554
Aineettomat hyödykkeet	-177	-171
Eläkevastuun ylikate ja sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus ja laskennalliset verosaamiset tappiosta	-11	-8
Hallituksen esittämä voitonjako		-129
Suunniteltu voitonjako	-108	
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-704	-704
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-55	-56
Core Tier 1 omat varat	1 573	1 486
Pääomalainat	274	274
Toissijaisten omien varojen alijäämä		-238
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)	1 847	1 521
Toissijaiset omat varat (Tier 2)		
Käyvän arvon rahasto (pl. rahavirran suojauksen arvostus)	-29	-146
lkuiset lainat	299	294
Debentuurilainat	873	375
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-704	-704
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-55	-56
Siirto ensisijaisiin omiin varoihin		238
Toissijaiset omat varat (Tier 2)	384	
Omat varat yhteensä	2 231	1 521
Ensi- ja toissijaisista omista varoista vähennettävät erät		
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-1 407	-1 408
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-110	-112
Yhteensä	-1 518	-1 521

Riskipainotetut erät

Luotto- ja vastapuoliriski		
Valtio- ja keskuspankkivastuut	28	170
Luottolaitosvastuut	1 135	1 434
Yritysvastuut	10 607	9 804
Vähittäisvastuut	592	468
Muut	688	1 014
Markkinariski	654	606
Operatiivinen riski	1 020	913
Yhteensä	14 724	14 409
Core Tier 1 vakavaraisuussuhde, %	10,7	10,3
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	12,5	10,6
Vakavaraisuussuhde, %	15,2	10,6

Omat varat ja vakavaraisuus on laskettu Basel II -standardien mukaisesti. Yritys-, luottolaitos- ja vähittäisvastuissa sekä oman pääoman ehtoisissa sijoituksissa on käytetty sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA). Valtiovastuissa on käytetty luottoriskin standardimenetelmää.

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde oli 15,1 % ja ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin 15,1 %.

Liite 22. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Pohjola-konsernin oma pääoma	2 641	2 306
Pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	1 496	992
Muut omiin varoihin sisällyttömät toimialakohtaiset erät	-161	-2
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-872	-869
Tasointumäärä	-219	-266
Suunniteltu voitonjako	-108	-129
Omista varoista vähennettävät IFRS:n mukaiset erät*	-47	-28
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-110	-112
Ryhmittymän omat varat yhteensä	2 619	1 891
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	1 178	1 153
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	201	186
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	1 379	1 339
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 240	552
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,90	1,41

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %

*** Toimintapääoman minimi

OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuussuhdeluku oli 2,01.

Liite 23. Annetut vakuudet

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	4 468	6 832
Muut	551	492
Annetut vakuudet yhteensä	5 019	7 325
Vakuudelliset velat yhteensä	672	765

Liite 24. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	30.9.2012	31.12.2011
Takaukset	1 041	1 004
Takuuvastuut	1 312	1 303
Luottolupaukset	5 042	4 952
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	474	225
Muut	304	359
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	8 173	7 844

Liite 25. Johdannaissopimukset

30.9.2012, milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1v	1-5v	>5v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	46 305	91 128	38 200	175 634	4 147	4 104
Valuuttajohdannaiset	19 085	2 594	530	22 209	389	359
Osake ja indeksisidonnaiset johdannaiset	252	964	6	1 222	48	0
Luottojohdannaiset	119	94	15	228	6	1
Muut johdannaiset	186	634	45	865	37	46
Johdannaiset yhteensä	65 947	95 414	38 796	200 157	4 628	4 511

31.12.2011, milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1v	1-5v	>5v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	49 703	94 395	39 747	183 845	2 777	2 939
Valuuttajohdannaiset	18 104	2 339	732	21 174	626	419
Osake ja indeksisidonnaiset johdannaiset	161	1 110	6	1 277	55	1
Luottojohdannaiset	45	191		236	2	2
Muut johdannaiset	239	360	22	621	27	26
Johdannaiset yhteensä	68 252	98 394	40 507	207 153	3 487	3 388

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka taseessa esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa.

Pohjola-konsernin johdannaissopimusten käytetään johdannaisten nettoutusta. Tässä liitetiedossa johdannaissopimukset on kuitenkin esitetty bruttomääräisinä.

Liite 26. Muut vastuusitoumukset ja vastuut

Sitoumukset pääomasijoitusrahastoihin 30.9.2012 olivat konsernitoimintojen osalta 7 miljoonaa euroa ja vahinkovakuustoittoiminnan osalta 115 miljoonaa euroa. Ne sisältyvät kohtaan "Taseen ulkopuoliset sitoumukset".

Liite 27. Lähipiiritapahtumat

Pohjola-konsernin lähipiirin muodostavat emoyhtiö OP-Pohjola osk (ent. OP-Keskus osk), konserniin yhdistellyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja muut lähipiiriin kuuluvat yhteisöt. Pohjola-konsernin hallintohenkilöihin luetaan Pohjola Pankki Oyj:n toimitusjohtaja, hallituksen jäsenet ja näiden läheiset perheenjäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernissa.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2011 jälkeen.

Helsingissä 31.10.2012

**Pohjola Pankki Oyj
Hallitus**

Tämä osavuosikatsaus on saatavissa osoitteessa www.pohjola.fi > Media > Julkaisut. Samassa osoitteessa on myös katsaukseen liittyvää tausta-aineistoa.

Analytikkotilaisuus, conference call ja live webcast

Tulosjulkistuspäivänä 31.10. analytikoille ja sijoittajille järjestetään yhteinen englanninkielinen tiedotustilaisuus klo 15.00 Suomen aikaa, EET (14.00 CET, 13.00 UK, 8.00 US EST). Kyseessä on yhdistetty analytikkotilaisuus, conference call ja live webcast.

Analytikit ja sijoittajat voivat osallistua tilaisuuteen kahdella tavalla:

1) Seuraamalla tilaisuutta Internetin kautta live webcastina, jonka linkki tulee sijoittajasivuille ennen tilaisuuden alkua. Internetissä kysymyksiä voi lähettää webcast-näkymässä olevan painikkeen kautta. Jälkikäteen webcast on katsottavissa myös tallenteena sijoittajasivuilla.

2) Soittamalla yhteen alla olevista alueellisista conference call -numeroista. Puhelimitse kysymykset esitetään tilaisuuden kysymysosiassa ohjeistuksien mukaan. Osallistujia pyydetään tulemaan linjoille 5–10 minuuttia ennen tilaisuuden alkua.

FI: 09 23 11 328

US: 1 86 6682 8490

UK: 08 445 718 957

International: +44 (0) 1452 555131

Salasana: Pohjola

Lehdistötilaisuus

Tulosjulkistuspäivänä 31.10. toimittajille järjestetään lehdistötilaisuus klo 12.00 OP-Pohjolan tiloissa (Teollisuuskatu 1 b, Vallila, Helsinki). Tilaisuudessa tuloksen esittelee Pohjola Pankki Oyj:n toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen.

Capital Markets Day 2012

Pohjola järjestää Capital Markets Day:n analytikoille ja sijoittajille keskiviikkona 21. marraskuuta 2012 Lontoossa. Tilaisuudessa käsitellään yhtiön tarkennettua strategiaa ja taloudellisia tavoitteita. Tilaisuutta voi seurata myös Internetin kautta live webcastina. Lisätietoja CMD:stä saatavissa sijoittajasivuilla osoitteessa www.pohjola.fi > Sijoittajasuhteet.

Taloudellinen informaatio 2013

Vuoden 2012 tilinpäätöstiedotteen ja vuoden 2013 osavuosikatsausten julkaisupäivät:

Tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2012	6.2.2013
Osavuosikatsaus 1.1.–31.3.2013	2.5.2013
Osavuosikatsaus 1.1.–30.6.2013	31.7.2013
Osavuosikatsaus 1.1.–30.9.2013	30.10.2013

JAKELU
NASDAQ OMX Helsinki Oy
London Stock Exchange
SIX Swiss Exchange
Keskeiset tiedotusvälineet
www.pohjola.fi, www.op.fi

Lisätietoja:

Mikael Silvennoinen, toimitusjohtaja, puh 010 252 2549
Vesa Aho, talous- ja rahoitusjohtaja, puh. 010 252 2336
Niina Pullinen, sijoittajasuhdejohtaja, puh. 010 252 4494